



АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, НИЙСЛЭЛИЙН  
ДҮҮРГИЙН ЗАСАГ ДАРГА, ЖЕНДЭРИЙН  
САЛБАР ХОРООНЫ ДАРГА НАРТ

МОНГОЛ УЛС  
**ЖЕНДЭРИЙН ҮНДЭСНИЙ ХОРОО**

Нэгдсэн үндэстний гудамж 20, 6-р хороо,  
Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар хот, 14200  
Утас: (976) 70071113, 70071117

Цахим шуудан: [secretariat@ncge.gov.mn](mailto:secretariat@ncge.gov.mn),

Цахим хуудас: [www.ncge.gov.mn](http://www.ncge.gov.mn)

2025.05.30 № 141

танай \_\_\_\_\_-ны № \_\_\_\_\_-т

Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний  
тайлан, зөвлөмж хүргүүлэх тухай

Жендэрийн үндэсний хороо нь жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах бодлого, хөтөлбөр, тусгай арга хэмжээг боловсруулах, хэрэгжүүлэх, түүний биелэлтэд хяналт тавих ажлыг зохион байгуулах, жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах бодлогыг хэрэгжүүлэх эдийн засаг, эрх зүйн баталгааг бүрдүүлэх, түүнийг боловсруулах ажлыг арга зүйн удирдлагаар хангаж, төрийн захиргааны төв болон нутгийн захиргааны байгууллагатай нягт хамтран ажиллаж байна.

ЖЭТБХТХ-д заасны дагуу нутгийн захиргааны байгууллага нь жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагааны явц, үр дүнгийн тайланг жил бүр Хороонд тайлагнадаг бөгөөд тайланг Говьсүмбэр, Өмнөговь, Сүхбаатар, Увс аймаг, Сонгинохайрхан, Баянгол дүүрэг ирүүлээгүй, 16 аймаг, нийслэл, дүүрэг хугацаандаа ирүүлсэн, Баянхонгор, Дорноговь, Орхон, Ховд аймаг, Багахангай, Баянзүрх, Налайх, Хан-Уул, Чингэлтэй дүүрэг хугацаа хоцроож ирүүлснийг хүлээн авч, хяналт шинжилгээ хийж үүгээр хүргүүлж байна.

ЖЭТБХТХуулийн 19 дүгээр зүйлд заасан нутгийн захиргааны байгууллагын чиг үүрэг, 10 дугаар зүйлд заасан төрийн албанд жендэрийн тэгш байдлыг хангах баталгааны хэрэгжилтийг хангах хүрээнд 2024 онд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээг үйл ажиллагааны болон хүрэх үр дүнгийн 14 бүлэг, 46 шалгуур үзүүлэлтээр үнэлэхэд нутгийн захиргааны байгууллагын дундаж 55.3% буюу 2023 оны үнэлгээнээс 3.5 хувиар буурсан байна.

Үнэлгээний нэгдсэн үзүүлэлтээр Ховд, Төв аймаг 70-аас дээш хувь, Багахангай дүүрэг 69.7 хувийн хэрэгжилттэй байна. Архангай, Хэнтий, Дорноговь, Баян-Өлгий, Өвөрхангай, Говь-Алтай, Дархан-Уул, Сэлэнгэ аймаг, Багахангай, Сүхбаатар, Хан-Уул, Баянзүрх дүүрэг тус тус өмнөх онтой харьцуулахад ахиц дэвшилттэй байна.

Цаашид орон нутгийн болон байгууллагын түвшинд жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах хууль, бодлогын хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, хүрсэн ахиц дэвшлийг хадгалах, ахиулах замаар хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилтийг бүрэн хангаж ажиллана уу.

Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуульд заасан нутгийн захиргааны байгууллагын чиг үүргийн 2024 оны хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээний нэгдсэн тайлан, зөвлөмжийг хавсаргав.

Хавсралт: 38 хуудастай.

Хамтын ажиллагаанд талархал илэрхийлье.

Хүндэтгэсэн,

НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА  
БӨГӨӨД АЖЛЫН АЛБАНЫ ДАРГА

Т.ЭНХБАЯР





ЖЕНДЭРИЙН  
ҮНДЭСНИЙ ХОРОО

**ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ТУХАЙ ХУУЛЬ,  
ОРОН НУТГИЙН ЖЕНДЭРИЙН БОДЛОГО, СТРАТЕГИЙГ  
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХҮРЭЭНД НУТГИЙН ЗАХИРГААНЫ  
БАЙГУУЛЛАГЫН 2024 ОНД АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН  
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН**

Улаанбаатар  
2025 он

## ГАРЧИГ

Товчилсон үг.....	3
Хүснэгт, зургийн жагсаалт .....	4
<b>НЭГ. УДИРТГАЛ.....</b>	<b>5</b>
1.1. Хяналт шинжилгээний зорилго.....	5
1.2 Хяналт шинжилгээний хамрах хугацаа ба хүрээ.....	5
1.3 Хяналт-шинжилгээний аргачлал .....	5
1.4. Тайлан ирүүлсэн ирц, чанар.....	6
1.5. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний товч үр дүн .....	8
<b>ХОЁР. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ТУХАЙ ХУУЛЬ, БОДЛОГО, ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮР ДҮН .....</b>	<b>9</b>
2.1 Жендэрийн хариуцлагатай бодлого төлөвлөлт: Орон нутгийн жендэрийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилт, ахиц дэвшил.....	9
2.1.1. Жендэрийн хариуцлагатай төсөвлөлт: үр дүнд суурилсан төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалт: .....	11
2.1.2. Жендэрийн талаарх олон нийтийн ойлголт мэдлэгийг нэмэгдүүлэх, жендэрт суурилсан хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх бодлого, үйл ажиллагаа: .....	13
2.1.3. Шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоо манлайллыг нэмэгдүүлэх, түншлэл хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх зорилтын хэрэгжилт .....	17
2.1.4. Хөдөлмөрийн харилцаан дахь жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах хууль, бодлогын хэрэгжилтийг дэмжих зорилтын хэрэгжилт.....	17
2.2. Нутгийн захиргааны байгууллагын Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт, ахиц дэвшил .....	18
<b>ГУРАВ. ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ.....</b>	<b>20</b>
Хавсралт 1. Нутгийн захиргааны байгууллагын хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт, аймгаар (2024 оны жилийн эцсийн байдлаар) .....	23
Хавсралт 2. Нутгийн захиргааны байгууллагын хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт, нийслэл, дүүргээр (2024 оны жилийн эцсийн байдлаар).....	28
Хавсралт 3. Хүйсийн тэнцвэрт байдлын мэдээ (аймаг, нийслэл) .....	33
Хавсралт 4. Хүйсийн тэнцвэрт байдлын мэдээ (дүүрэг) .....	34
Хавсралт 5. Нутгийн захиргааны байгууллагаас жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах талаар авч хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагааны тайлан (аймаг, нийслэл, нийслэлийн дүүрэг .....	35
Ашигласан материал .....	37

## Товчилсон үг

АХБ	Азийн хөгжлийн банк
БОАЖЯ	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам
БХЯ	Батлан хамгаалах яам
БХБЯ	Барилга, хот байгуулалтын яам
БШУЯ	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам
БЕГ	Боловсролын ерөнхий газар
ГХЯ	Гадаад харилцааны яам
ГЗБГЗЗГ	Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн газар
ЕБС	Ерөнхий боловсролын сургууль
ЖҮХ	Жендэрийн үндэсний хороо
ЖҮХАА	Жендэрийн Үндэсний Хорооны Ажлын алба
ЖЭТБХ	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах
ЖЭТБХтХ	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль
ЗГҮАХХАХ	Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ЗТХЯ	Зам, тээврийн хөгжлийн яам
ЗХЖШ	Зэвсэгт хүчний жанжин штаб
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал
НЗБ	Нутгийн захиргааны байгууллага
НҮБ	Нэгдсэн үндэстний байгууллага
НҮБХАС	Нэгдсэн үндэстний байгууллагын Хүн амын сан
ОСЖҮ	Оролцоонд суурилсан жендэрийн үнэлгээ
СӨБ	Сургуулийн өмнөх боловсрол
ТББ	Төрийн бус байгууллага
ТОСК	Төрийн орон сууцны корпораци
ТӨҮГ	Төрийн өмчит үйлдвэрийн газар
ТӨААТҮГ	Төрийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар
УУХҮЯ	Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам
ХЗДХЯ	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
ХНХЯ	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам
ХХААХҮЯ	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам
ХШУДАГ	Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар
ХШҮХ	Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний хэлтэс
ХШҮ	Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ
ЦХХХЯ	Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яам
ШХА	Швейцарын хөгжлийн агентлаг
ЭЗХЯ	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭХЯ	Эрчим хүчний яам
ЭАБК	Эмэгтэйчүүдийн аж байдлын комисс

## Хүснэгт, зургийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Цахим тайлан шивсэн бүртгэл 2021-2024

Хүснэгт 2. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагааны явц, үр дүнгийн бичмэл тайлан ирүүлсэн бүртгэл, 2024

Хүснэгт 3. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах орон нутгийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний нэгдсэн мэдээ

Хүснэгт 4. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагааны төсөв зарцуулсан яам, нутгийн захиргааны байгууллагын тоо

Хүснэгт 5. Сургалтад оролцогч, хүйсээр

Хүснэгт 6. Удирдах ажилтанд зориулсан цахим сургалтад хамрагдсан байдал, аймгаар

Хүснэгт 7. Удирдах ажилтанд зориулсан цахим сургалтад хамрагдсан байдал, дүүргээр

Хүснэгт 8. Нутгийн захиргааны байгууллагын ЖЭТБХтХ-аар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилтийн нэгтгэл дүн

Зураг 1. Сургалтын тоо, хамрагдсан байгууллагаар

Зураг 2. Удирдах ажилтанд зориулсан цахим модуль болон Иргэд, олон нийтэд зориулсан жендэрийн цахим тест

Зураг 3. Иргэд, олон нийтэд зориулсан тестэд хамрагдсан байдал, аймаг, нийслэлээр

Зураг 4. ЖЭТБХтХ-аар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт (аймгийн түвшинд)

Зураг 5. ЖЭТБХтХ-аар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт (Нийслэл, нийслэлийн дүүргийн түвшинд)

## НЭГ. УДИРТГАЛ

### 1.1. Хяналт шинжилгээний зорилго

Хяналт-шинжилгээний зорилго нь нутгийн захиргааны байгууллагын Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт, орон нутгийн бодлого, төлөвлөлт, үйл ажиллагааны гүйцэтгэл, үр дүн, үр нөлөөг нэмэгдүүлэх, энэ хүрээнд холбогдох зөвлөмж гаргахад оршино.

### 1.2 Хяналт шинжилгээний хамрах хугацаа ба хүрээ

Хяналт шинжилгээг ЖЭТБХТХ, орон нутгийн жендэрийн бодлого, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд зохион байгуулсан арга хэмжээ, үйл ажиллагааг хамруулан 30 хоногийн хугацаанд түргэвчилсэн байдлаар хийж гүйцэтгэлээ.

### 1.3 Хяналт-шинжилгээний аргачлал

Тус хяналт шинжилгээний тайлан боловсруулахад Монгол Улсын Засгийн газрын 2025 оны 43 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Байгууллагын үйл ажиллагаа, үр дүнг үнэлж дүгнэх журам”-ын байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ хийх, хууль тогтоомж, тогтоол, шийдвэрийн хэрэгжилтийг тайлагнах, хяналт-шинжилгээ хийх заалтуудыг удирдлага болгож, үр дүнгийн болон үйл ажиллагааны шалгуур үзүүлэлтээр тооцож үнэллээ. Орон нутгийн жендэрийн бодлогыг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн төлөвлөлт, төсөвлөлт, гүйцэтгэл, хяналт шинжилгээ үнэлгээ хийгдсэн эсэх болон орон нутгийн хөгжлийн бодлого төлөвлөлтөд жендэрийн үзэл баримтлал нэвтрүүлэх арга хэмжээ авч, үр дүнг иргэд олон нийтэд тайлагнасан, ИТХ-ын хуралдаанаар хэлэлцүүлж, холбогдох арга хэмжээ авсан эсэх, хуульд заасан квотын хэрэгжилт хангагдсан эсэх зэрэг 14 бүлэг 46 шалгуурыг тооцсон.

Хяналт шинжилгээ, үнэлгээний явцад нутгийн захиргааны байгууллагын тайлан, мэдээнд үнэлэлт өгөхөөс гадна тухайн жилд зохион байгуулсан семинар, уулзалт, жендэрийн мэргэжилтнүүдтэй хийсэн уулзалт, хурал, тус ажлын албанаас зохион байгуулсан аян, бусад төлөвлөгөөт арга хэмжээний оролцоо болон салбар орон нутгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний хүйсээр ангилсан албан ёсны статистикийн болон бусад мэдээллийн ил тод, нээлттэй, хүртээмжтэй байдлыг хангаж буй байдлыг харгалзан явцын хяналт шинжилгээ хийж гүйцэтгэлээ.

Үр дүнгийн шалгуурт Дэлхийн эдийн засгийн форумас жил бүр тооцдог “жендэрийн ялгаатай байдлын үзүүлэлт”-ийн эдийн засгийн оролцоо боломжийн үзүүлэлт: эмэгтэйчүүдийн ажиллах хүчний оролцоо болон нэг хүнд ногдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүний өсөлтийг нэмж тооцсон болно.

**Нэгдсэн оноо:** Дээрх бодлогын хэрэгжилтийн шалгуур бүр бүгд ижил ач холбогдолтой гэж үзэн, ижил жин өгч, үйл ажиллагааны үндсэн чиглэл бүрийн нэгдсэн оноог энгийн, жинлээгүй дунджийн аргаар тооцов. Нийт 14 бүлэг 46 шалгуурын хүрээнд “арга хэмжээ аваагүй” бол 0, “зорилтот арга хэмжээ авсан” бол 100 оноо өгөх замаар үнэлэв. Үүнд:

$$A_i = \frac{q_1 + \dots + q_n}{n}$$

Энд,

$A_i$  – тухайн бүлгийн хэрэгжилтэд өгсөн дундаж оноо

$q_1 + \dots + q_n$  - нь үйл ажиллагааны шалгуур бүрт өгсөн оноо

$n$  - тухайн бүлгийн нийт шалгуурын тоо

12 бүлэг тус бүрийн үйл ажиллагааны шалгуур үзүүлэлтийн  $\langle A_1, A_2, A_3, A_4 \rangle$  дундаж оноог тооцсон ба энэ нь Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулиар хүлээсэн нутгийн захиргааны байгууллагын чиг үүргийн хэрэгжилтийн цогц үнэлгээг харах боломжийг бий болгоно.

### **Үнэлгээнд ашигласан мэдээллийн эх үүсвэр, мэдээлэл цуглуулалт**

Хяналт шинжилгээнд шаардлагатай тоо мэдээлэл, баримт материалыг цуглуулах, боловсруулахдаа дараах арга зүйг ашигласан. Үүнд:

#### **Хоёрдогч мэдээллийн эх үүсвэр:**

ЖЭТБХТХ-д заасан нутгийн захиргааны байгууллагын жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах талаар авч хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагааны явц, үр дүнгийн тайлан, 2024, нутгийн захиргааны байгууллагын албан хаагчдын хүйсээр ангилсан мэдээлэл, 2024, Жендэрт суурилсан хүчирхийлэлтэй тэмцэх 16 хоногийн аяны тайлан мэдээ, 2024, Эрэгтэй, эмэгтэй хүний дундаж наслалтын зөрүүг багасгах талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө (2024-2027) -танилцуулах арга хэмжээний ирц, оролцооны талаарх тайлан илтгэх хуудас, Үндэсний статистикийн хорооны мэдээллийн нэгдсэн сан, болон ЖҮХ-ны холбогдох тогтоол шийдвэр, чиглэл зөвлөмжийн хэрэгжилт, үйл ажиллагааны бусад тайлан мэдээлэлд шинжилгээ хийж гүйцэтгэлээ.

#### **Анхдагч мэдээллийн эх үүсвэр:**

Сургалт, уулзалт, аян, танилцуулах бусад танхимын болон цахим арга хэмжээний оролцоо, ЖҮХ-ны Ажлын албаны орон нутгийн хөгжлийн бодлого зохицуулалт хариуцсан ахлах мэргэжилтэн, эрэгтэйчүүдийн хөгжлийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэнтэй хийсэн ярилцлага зэргийг харгалзан үзсэн болно.

### **Үнэлгээнд тулгарсан хүндрэл бэрхшээл, хязгаарлагдмал байдал**

Нутгийн захиргааны байгууллагын жендэрийн салбар хорооноос жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль, бодлого, стратегийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийг жил бүрийн төсөвт тодорхой тусгаагүй, санхүү төсвийн талаарх задаргаатай, тайлагналт байхгүйгээс үр ашгийн төлөв байдал (зардлыг үр өгөөжтэй харьцуулсан шинжилгээ)-ыг тодорхойлох боломжгүй хэвээр байна.

Түүнчлэн жендэрийн салбар хорооны дарга, салбар хорооны нарийн бичгийн дарга бөгөөд жендэрийн мэргэжилтний албан тушаалын тодорхойлолт ЖЭТБХТХ-д заасан нутгийн захиргааны байгууллагын чиг үүргийн хэрэгжилтийг зохион байгуулахад хүрэлцэхүйц цаг хугацааны нөөцийг хуваарилаагүй, зарим аймаг, дүүргийн жендэрийн мэргэжилтэн хэд хэдэн чиг үүрэг хариуцаж, хэт ачаалалтай ажиллаж байгаа зэргээс шалтгаалан жендэрийн салбар хорооны үйл ажиллагааны үр дүнд бий болох боломжит үр дүнг тооцоолохад хүндрэлтэй байна.

Нутгийн захиргааны байгууллага дахь жендэрийн мэргэжилтний ажлын байрны тодорхойлолтод заасан чиг үүрэг, ажлын ачаалал зэргийг харгалзахгүйгээр хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн гарцын шалгуур үзүүлэлтийн хэрэгжилт бүгд 100 хувь байхаар тооцсоноор бодит хэрэгжилт харьцангуй доогуур үнэлэгдэж байгааг энд тэмдэглэж байна.

#### **1.4. Тайлан ирүүлсэн ирц, чанар**

ЖЭТБХТХ-д заасан Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагааны явц, үр дүнгийн тайлан болон цахим системд шивж оруулдаг тайланг жил бүрийн 1 дүгээр сарын 10-ны дотор тайлагнахаар журамласан байдаг бөгөөд энэ хүрээнд Хорооны Ажлын

албаны даргын 2024 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдрийн "Тайлан ирүүлэх тухай" 298 тоот албан бичгийг нутгийн захиргааны байгууллага (аймаг, нийслэл, дүүргийн ЗДТГ)-д хүргүүлсэн. Тус албан бичигт дараах тайлан мэдээллийг ирүүлэх талаар заасан. Үүнд:

1. Нутгийн захиргааны байгууллагад ажиллаж буй албан хаагчдын 2024 оны хүйсийн тэнцвэрт байдлын жилийн мэдээ ( хавсралт 1)
2. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах талаар авч хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагааны явц, үр дүнгийн (Б-ЖЭТБ-4) мэдээ (Үндэсний статистикийн хорооны даргын 2020 оны 5 сарын 19-ний өдрийн А/49 дүгээр тушаалаар баталсан маягт зааврын дагуу программд оруулсан)
3. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль, жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах салбар дундын стратеги төлөвлөгөөтэй уялдуулан гаргасан орон нутгийн жендэрийн хөтөлбөр/арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайлан (хавсралт 2)
4. Нутгийн захиргааны байгууллагын дэргэдэх хороо зөвлөл, комиссын бүрэлдэхүүний мэдээлэл (хавсралт 3)
5. Аймаг, нийслэл, дүүргийн жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах 2025 оны арга хэмжээний төлөвлөгөө, төсвийн хамт (хавсралт 4)
6. Жендэрийн салбар хороо (дэд хороо)-ийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журам батлах тухай холбогдох шийдвэр (хавсралт 5)
7. Жендэрийн салбар хорооны дарга, гишүүд, нарийн бичгийн даргын товч мэдээлэл (хавсралт 6)
8. Иргэд, олон нийтэд зориулсан жендэрийн цахим тест болон удирдах албан тушаалтнуудад зориулсан жендэрийн цахим сургалтад хамрагдсан албан тушаалтнуудын тоо, мэдээлэл (хавсралт 7)
9. Жендэрийн салбар хорооны нарийн бичгийн дарга, жендэрийн мэргэжилтний батлагдсан албан тушаалын тодорхойлолт, "ЖЭТБХ салбар дундын зохицуулалт хариуцсан мэргэжилтэн"-ийг томилсон тушаал, шийдвэр (хуулбар)

Аймаг, нийслэл, дүүргийн ЗДТГ нь дээрх жагсаалтын 2-д заасан цахим мэдээг Үндэсний статистикийн хорооны баталсан маягтын дагуу программд шивж, жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагааны явц, үр дүнгийн тайланг Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан "Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам"-ын 2 дугаар хавсралтын дагуу бичгээр тайлагнаж ажиллалаа.

ЖЭТБХтХ-д заасан Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагааны явц, үр дүнгийн 2024 оны тайланг 25 /80%/ нутгийн захиргааны байгууллага ирүүлснээс, 16 байгууллага хугацаандаа, 9 байгууллага хугацаа хоцроож ирүүлсэн бөгөөд тайлан мэдээ гаргах үйл явц төдийлөн сайн жигдрээгүй хэвээр байгааг харуулж байна. Цахим мэдээг нийт аймаг, нийслэл, дүүрэг цаг хугацаанд шивж тайлагнасны зэрэгцээ Баянгол дүүрэг цахим тайлан шивээгүй байна.

2024 онд нийт 563 нутгийн захиргааны байгууллага цахим програмд холбогдох мэдээг оруулахаас 550 байгууллага цаг хугацаанд нь шивж, баталгаажуулсан байна. Цахим програмд шивж баталгаажуулдаг энэхүү тайлан нь тайлан шивэх хугацаа дуусахад автоматаар хаагддаг бөгөөд 2020 оноос хойш бүрэн тайлагнаж хэвшээгүй хэвээр байна. Энэ нь сүүлийн жилүүдэд хороодын тоо жил бүр нэмэгдэж, шинэ ажилтнууд тайлан гаргах үйл явцад суралцаж, тодорхой цаг хугацаа шаардаж байгаатай холбоотой байгаа бөгөөд цаашид шинээр байгуулагдаж буй нутгийн захиргааны байгууллагуудад тайлагналтын чиглэлээр чиглүүлэх сургалтыг холбогдох дээд шатны нутгийн захиргааны байгууллага тогтмол зохион байгуулж хэвших хэрэгтэй байна.

### Хүснэгт 1. Цахим тайлан шивсэн бүртгэл 2021-2024

№	Цахим тайлан шивэх байгууллага	2024		2023		2022		2021	
		Хяналтын тоо	Гүйцэтгэл, тоо, хувиар	Хяналтын тоо	Гүйцэтгэл, тоо, хувиар	Хяналтын тоо	Гүйцэтгэл, тоо, хувиар	Хяналтын тоо	Гүйцэтгэл, тоо, хувиар
1	Аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг, хороо	563	550 97%	563	550/ 97%	560	520/ 92.8%	529	498/ 94.1%

### Хүснэгт 2. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагааны явц, үр дүнгийн бичмэл тайлан ирүүлсэн бүртгэл

№	Тайлан ирүүлсэн нутгийн захиргааны байгууллага	ЖЭТБХ үйл ажиллагааны явц, үр дүнгийн бичмэл тайлан ирүүлсэн		
		Албан бичгийн дугаар	Огноо	Хугацаа хоцорсон эсэх
1	Архангай	01/53	2025-01-10	
2	Баянхонгор	1а/31	2025-01-15	Хугацаа хоцорсон
3	Булган	1/58	2025-01-10	
4	Баян-Өлгий	6/03-20	2025-01-10	
5	Говь-Алтай	7/41	2025-01-10	
6	Говьсүмбэр			Тайлан ирүүлээгүй
7	Дархан-Уул	1/10-02	2025-01-06	
8	Дорнод	1/47	2025-01-10	
9	Дорноговь	01/21	2025-01-21	Хугацаа хоцорсон
10	Дундговь	01/30	2025-01-09	
11	Завхан	4/09	2025-01-06	
12	Орхон	01/106	2025-01-15	Хугацаа хоцорсон
13	Өмнөговь			Тайлан ирүүлээгүй
14	Өвөрхангай	1/36	2025-01-10	
15	Сүхбаатар			Тайлан ирүүлээгүй
16	Сэлэнгэ	01/19	2025-01-10	
17	Төв	06/42	2025-01-09	
18	Увс			Тайлан ирүүлээгүй
19	Ховд	2/127	2025-01-15	Хугацаа хоцорсон
20	Хөвсгөл	1/92	2025-01-10	
21	Хэнтий	4/85	2025-01-10	
22	Багануур	01/31	2025-01-10	
23	Багахангай	02/77	2025-01-21	Хугацаа хоцорсон
24	Баянзүрх	01а/157	2025-01-20	Хугацаа хоцорсон
25	Баянгол			Тайлан ирүүлээгүй
26	Налайх	03/351	2025-02-18	Хугацаа хоцорсон
27	Сонгинохайрхан			Тайлан ирүүлээгүй
28	Сүхбаатар	2/42	2025-01-09	
29	Хан-Уул	01/25	2025-01-15	Хугацаа хоцорсон
30	Чингэлтэй	3/114	2025-01-14	Хугацаа хоцорсон
31	Нийслэл	02-02/170	2025-01-10	

#### 1.5. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний товч үр дүн

ЖЭТБХТХ-ийн 19 дүгээр зүйлд заасан нутгийн захиргааны байгууллагын чиг үүрэг, 10 дугаар зүйлд заасан төрийн албанд жендэрийн тэгш байдлыг хангах баталгааны хэрэгжилтийг хангах хүрээнд аймаг, нийслэл, дүүргээс 2024 онд авч хэрэгжүүлсэн арга

хэмжээг үйл ажиллагааны болон хүрэх үр дүнгийн 46 шалгуур үзүүлэлтээр үнэлэхэд дунджаар 55.3% буюу 2023 оны үнэлгээ (58.8%)-ээс 3.5%-аар буурсан байна.

Иймд ахиц дэвшил, хүрсэн үр дүнгээ хадгалж, үйл ажиллагааны явц, үр дүнгийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг цаг тухай бүрт нь үр дүнтэй хийж гүйцэтгэх, Хорооны Ажлын албанаас өгсөн зөвлөмж дүгнэлтийн дагуу арга хэмжээ авч ажиллах шаардлагатай байна.

## **ХОЁР. ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ТУХАЙ ХУУЛЬ, БОДЛОГО, ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮР ДҮН**

### **2.1 Жендэрийн хариуцлагатай бодлого төлөвлөлт: Орон нутгийн жендэрийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилт, ахиц дэвшил**

Жендэрийн салбар хорооны үйл ажиллагаа эрчимжиж, Хороодын хуралдаан тогтмол хийгдэж байна. 2023 онд 54, 2024 онд 47 удаа ээлжит болон ээлжит бус хуралдааныг зохион байгуулж, ЖҮХ, салбар орон нутгийн ТББ, зөвлөх шинжээчид болон иргэний нийгмийн байгууллага, судалгааны байгууллага, хувийн хэвшлийн байгууллага, иргэдтэй хамтран ажиллах нь нэмэгдсэн байна.

Цаашид салбар хорооны бүрэлдэхүүнд хувийн хэвшил, аж ахуйн нэгжийн оролцоог хангах нь бодлого үйл ажиллагааны үр нөлөөг хувийн хэвшил, олон нийтэд хүргэхэд илүү хүртээмжтэй болох боломжтой юм. Тайланд дурдсанаар нийт 29 нутгийн захиргааны байгууллага жендэрийн салбар хорооны бүрэлдэхүүнд иргэний нийгмийн байгууллагын оролцоог 8 нутгийн захиргааны байгууллага хувийн хэвшил, аж ахуйн нэгж байгууллагын оролцоог хангаж ажиллаж байна.

Нийслэлийн Сүхбаатар, Чингэлтэй дүүргээс бусад бүх аймаг, нийслэл дүүрэгт орон нутгийн иргэний нийгмийн байгууллагын оролцоог жендэрийн салбар хорооны бүрэлдэхүүнд ажиллуулж байна.

Хэнтий, Өвөрхангай, Дорнод, Говь-Алтай, Булган аймаг болон Багахангай Баянгол Налайх, дүүрэгт Жендэрийн салбар хорооны бүрэлдэхүүнд аж ахуйн нэгж байгууллага, ажил олгогчдын төлөөллийг оруулж буй туршлага бий болсон байна.

Орон нутгийн жендэрийн бодлого нь тухайн орон нутгийн хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, төрийн үйлчилгээг жендэрийн мэдрэмжтэй хөгжлийн аргагүйгээр дэмжихийн зэрэгцээ ЖЭТБХТХ, үндэсний, салбарын, салбар дундын бодлого төлөвлөлтийн хэрэгжилтэд хувь нэмэр оруулахад чиглэгдэж байна. Хэрэгжих хугацаа дууссан болон эхний үе шат дууссан 31 орон нутгийн бодлогын хэрэгжилтэд хийсэн хөндлөнгийн үнэлгээ, аймаг, нийслэл, дүүргийн дотоод хяналт шинжилгээ үнэлгээ болон тухайн жилийн хэрэгжилтийн тайлан зэрэг мэдээлэлд үндэслэн орон нутгийн жендэрийн бодлогын хэрэгжилтийн үнэлгээг танилцуулж байна.

2024 оны байдлаар орон нутгийн нийт 31 жендэрийн бодлогод явцын болон үр дүнгийн хяналт шинжилгээ хийх шаардлагатай байгаагаас 17 бодлогод хяналт- шинжилгээ, үнэлгээ /үүнээс 9 нь хөндлөнгийн үнэлгээ/ хийж ажилласан байна. Түүнчлэн дээрх үнэлгээний дийлэнх нь тухайн бодлого хэрэгжиж дууссаны дараа хийгдсэн бол Багануур, Налайх дүүрэг бодлогын хэрэгжилтийн явцын үнэлгээг цаг хугацаанд нь хийж гүйцэтгэсэн байна.

Орон нутгийн жендэрийн бодлогын үнэлгээний үр дүн, дунджаар 2024 оны үзүүлэлтээр үнэлгээ хийх шаардлагатай нийт 31 бодлого төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг дунджаар тооцоход “**үр дүн хангалтгүй**” байна.

**Хүснэгт 3.** Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах орон нутгийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний нэгдсэн мэдээ /2025 оны 01-р сарын 10-ны байдлаар /

№	Нутгийн захиргааны байгууллага	Бодлого хэрэгжих үе шат/он/	Хэрэгжилт (хувь)	Бодлогын хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ үнэлгээ хийгдсэн байдал, үнэлгээ хийсэн байгууллага
1	Архангай	2020-2024		Үр дүнгийн хөндлөнгийн ХШҮ хийх шаардлагатай.
2	Баян-Өлгий	2018-2021	90.1	2021, ЗДТГ, ХШҮХ
3	Баянхонгор	2019-2022	72.7%	Бодлогын хэрэгжилтийн хяналт шинжилгээ, үнэлгээ, Баянхонгор аймгийн Нийгмийн түншлэлийн сүлжээ ТББ, 2021 он
		2023.12.05	-	Явцын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх шаардлагатай.
4	Булган	2013-2020	61	ХШҮ, Булган аймгийн ТББ-ын нэгдэл сүлжээ байгууллага- Гэрэлт ирээдүй оршихуй ТББ, 2021
5	Говь-Алтай	2018-2022	83.3	ЗДТГ, ХШҮХ
6	Говьсүмбэр	2019-2021	-	Үр дүнгийн хөндлөнгийн ХШҮ хийх шаардлагатай.
7	Дархан-Уул	2019-2021	60	Дархан-Уул аймгийн ТББ-ын сүлжээ байгууллага, 2021
		2023.02.10	-	Явцын хяналт шинжилгээ хийх шаардлагатай.
8	Дорноговь	2017-2021		Үр дүнгийн хөндлөнгийн ХШҮ хийх шаардлагатай.
9	Дорнод	2018-2021	55	Дорнод аймгийн ЛЭОС-ийн ТББ-ын сүлжээ, 2021
		2024.01.08	-	-
10	Дундговь	2019-2022	84.2	ЗДТГ, ХШҮХ, 2022
		2024.01.10	-	-
11	Завхан	2018-2021	-	Үр дүнгийн хөндлөнгийн ХШҮ хийгээгүй/хийх шаардлагатай.
		2024.01.11	-	-
12	Өвөрхангай	2019-2021		Үр дүнгийн ХШҮ хийх шаардлагатай.
13	Өмнөговь	2019-2021	61.8	Өмнөговь аймгийн ТББ-ын сүлжээ, 2021
14	Орхон	2020-2023	97.3	2023, ЗДТГ, ХШҮХ
15	Сүхбаатар	2019-2022	87.5	2021, ЗДТГ, ХШҮХ
16	Сэлэнгэ	2018-2021	-	Үр дүнгийн хөндлөнгийн ХШҮ хийх шаардлагатай.
17	Төв	2018-2021	-	Үр дүнгийн хөндлөнгийн ХШҮ хийгээгүй. /хийх шаардлагатай./
		2024.01	-	-
18	Увс	2017-2021	83.8	ЗДТГ, ХШҮХ, 2022/
19	Ховд	2017-2021	92	Ховд аймгийн ТББ-ын сүлжээ, 2021
		2022.11.12	-	Явцын ХШҮ хийх шаардлагатай.
20	Хөвсгөл	2019-2021	72.6	2021, ЗДТГ, ХШҮХ
21	Хэнтий	2020-2023		Үр дүнгийн ХШҮ хийх шаардлагатай.
Нийслэл, дүүрэг				
1	Нийслэл	2020-2025		Явцын ХШҮ хийх шаардлагатай.

2	Багахангай	2020-2025		Явцын ХШҮ хийх шаардлагатай.
3	Багануур	2020-2024	60.5	Багануур дүүргийн ЛЭОС-ийн салбар байгууллага, 2021
4	Баянгол	2020-2025		Явцын ХШҮ хийх шаардлагатай.
5	Баянзүрх	2019-2024	42	Явцын ХШҮ,ЗДТГ, ХШҮХ, 2023
6	Налайх	2020-2025	70	Явцын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, Орон нутгийн хөгжлийн бодлогын судлалын төв, 2023
7	Сонгинохайрхан	2020-2025	-	Явцын ХШҮ хийх шаардлагатай.
		2023-01-05	-	Явцын ХШҮ 2025 онд хийх шаардлагатай
8	Сүхбаатар	2018-2021	90	Худалдаа Үйлдвэрлэлийн Их Сургуулийн судалгааны баг, IRIM, 2021
9	Хан-уул	2022-2025		Явцын ХШҮ хийх шаардлагатай.
10	Чингэлтэй	2018-2020		Үр дүнгийн хөндлөнгийн ХШҮ хийх шаардлагатай.
Орон нутгийн жендэрийн бодлогын үнэлгээний үр дүн, дунджаар 2024 оны үзүүлэлтээр үнэлгээ 40% буюу “ <b>үр дүн хангалтгүй</b> ” байна.				

Орон нутгийн жендэрийн бодлогын хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх хүрээнд ЗДТГ-ын хяналт шинжилгээ, үнэлгээний хэлтсээс жендэрийн дэд хөтөлбөр, бодлого стратегийн хэрэгжилтийн жил бүрийн хяналт шинжилгээг тогтмол хийх зөвлөмж өгч ажилласнаар 2024 онд 10 аймаг, нийслэл, 6 дүүрэг, нийт 17 нутгийн захиргааны байгууллага хяналт шинжилгээ хийж тайлагнасан нь 2023 оны үзүүлэлтээс 30 орчим хувиар буурсан байна.

Монгол Улсад хэрэгжиж буй орон нутгийн жендэрийн бодлого нь жендэрийн мэдрэмжтэй бодлого төлөвлөлт, төсөвлөлтийг бүх шатанд нэвтрүүлэх, жендэрийн мэдрэмжтэй ажлын орчин нөхцлийг бүрдүүлэх, жендэрийн хэвшмэл ойлголтыг халж, олон нийтийг соён гэгээрүүлэх, жендэрт суурилсан хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, жендэрийн тэгш байдлыг хангах түншлэл хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх гэсэн үндсэн зорилтыг хэрэгжүүлэхэд чиглэгдэж, дараах үр дүн, сорилтыг бий болгож байна. Үүнд:

### **2.1.1. Жендэрийн хариуцлагатай төсөвлөлт: үр дүнд суурилсан төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалт:**

Орон нутгийн хөгжлийн сан, бэлчээр ашиглалтыг зохицуулах журам, байгаль орчныг хамгаалсны урамшуулал, ноос арьс ширний татаас, хоршоог хөгжүүлэх сан, малчны хөгжлийн сан, малчдын хамтын санаачилга, малчдын холбоо, малын индексжүүлсэн даатгал, нийгмийн даатгалын дэмжлэг, эрт тэтгэвэрт гарах нөхцөл журам, малчдын чадавхыг бэхжүүлэх сургалтын хөтөлбөр, малчин өрхийн нэг хүүхдийг үнэ төлбөргүй сургах, эрт илрүүлгийн үзлэг шинжилгээнд үнэ төлбөргүй хамруулах, гамшиг болон аюулт үзэгдлийн улмаас амь насаа алдсан бол гэр бүлд нь нэг удаагийн буцалтгүй тусламж олгох, малжуулах хөтөлбөр, хөнгөлөлттэй зээл зэрэг төрөөс олгож буй дэмжлэг зохицуулалтууд орон нутагт хэрэгжиж байгаа ч хөдөө ядуурал нэмэгдсэн, хүйсийн тэнцвэргүй байдал бий болсон сөрөг үр дагаврууд бий болсныг Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагааны хэрэгжилт, үр дүнгийн Засгийн газрын тайланд дурдсан байна.

Иймд орон нутагт хүйсээр ангилсан мэдээлэл өгөгдөл цуглуулах, дүн шинжилгээ хийх чадавхыг нэмэгдүүлж, бодлого шийдвэрт үр дүнтэй ашиглахад анхаарах шаардлагатай.

Эдийн засгийг сэргээх замаар хөдөө орон нутгийн хөгжлийг дэмжих хүрээнд хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих, ажлын байрыг нэмэгдүүлэх, орон нутагт шилжин суурьших иргэдийн

суурь хэрэгцээг хангах, орон сууцны хөнгөлөлттэй зээл олгох, жижиг дунд, бичил бизнесийг дэмжих зэрэг арга хэмжээний хэрэгжилт тодорхой үр дүнтэй, ялангуяа олгосон зээлийн 90 гаран хувийг малчдыг дэмжихэд зарцуулсан хэдий ч, үр шим хүртэгчдийн судалгааг хүйс, газар зүйн байршлаар гаргах байдал дутмаг, үнэлэлт дүгнэлт өгөх боломж хомс байна. Үүнтэй холбоотой хот сууринд чиглэсэн шилжилт хөдөлгөөн жилээс жилд өсөн нэмэгдэж, хүн амын төвлөрөл Улаанбаатар, Дархан, Эрдэнэт гэсэн цөөн тооны томоохон хот, сууринд бий болсон нь бүс нутгийн хөгжлийн бодлогыг тодорхойлж хэрэгжүүлэх, бүсийн тулгуур төвийг хөгжүүлэх бодитой хэрэгцээг бий болгож байна.

ЖЭТБХТХ-д зааснаар нутгийн захиргааны байгууллага нь нутаг дэвсгэрийн болон байгууллагын хэмжээнд жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах бодлого, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг тухайн жилийн төлөвлөгөө, төсөвт тусгах замаар хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг бүрэн хангаж, тогтоосон хугацаанд Жендэрийн үндэсний хороонд тайлагнах үүрэг хүлээдэг.

Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах бодлого, үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд тодорхой төсөв хөрөнгө шаардлагатай бөгөөд үйл ажиллагааны санхүүжилтийг тухайн жилийн төсөвт тусгаж буй байдал сүүлийн жилүүдэд нэмэгдсэн байна. Санхүүжилт аль ч түвшинд нэмэгдсэн нь сайн үзүүлэлт хэдий ч жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах Тогтвортой хөгжлийн зорилт, үндэсний бодлого, стратеги төлөвлөгөөний зорилт, хүрэх үр дүнтэй харьцуулахад төдийлөн хангалттай бус байгаагийн зэрэгцээ жендэрээр ангилсан өгөгдөл мэдээлэл хангалтгүйгээс үр нөлөөг үнэлж дүгнэхэд бэрхшээл учруулж байна.

**Хүснэгт 4.** Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагааны төсөв зарцуулсан яам, нутгийн захиргааны байгууллагын тоо

Он	Яам	Аймаг, нийслэл/дүүрэг
2017	1	5
2018	4	7
2019	2	14
2020	8	18
2021	4	26
2022	7	24
2023	8	24
2024	8	29

**Эх үүсвэр:** Жендэрийн салбар зөвлөл, салбар хорооны 2022, 2023, 2024 оны тайлан

2020 оны байдлаар 18 аймаг, нийслэл жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагаанд төсөв баталж, хэрэгжүүлсэн гэж тайлагнажээ. Бусад салбар зөвлөл, салбар хороо ажлын тайландаа энэ чиглэлд шаардагдах бусад төсвийг олон улсын байгууллагын хэрэгжүүлж буй төсөл хөтөлбөрийн санхүүжилт, бусад эх үүсвэрээс бүрдүүлсэн гэж тайлагнасан байна. (Эм Эм Си Жи ХХК, 2021).

2021 онд Сэлэнгэ, Хөвсгөл аймгаас бусад 19 аймаг, Баянзүрх, Багахангай дүүргээс бусад 7 дүүрэг, нийт 2200614.9 мянган төгрөгийг жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах бодлого, үйл ажиллагаанд зарцуулснаас 65% нь улсын төсвийн санхүүжилт байна.

2022 онд Өвөрхангай, Дорноговь, Сэлэнгэ аймгаас бусад 18 аймаг, Нийслэл болон Нийслэлийн Багахангай, Баянзүрх, Чингэлтэй дүүргээс бусад 6 дүүрэг нийт 2321671.0 мянган төгрөгийг жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах бодлого, үйл ажиллагаанд зарцуулснаас 72% нь улсын төсөв, 28% нь олон улсын төсөл хөтөлбөрийн санхүүжилт байна.

2023 онд Архангай, Дорноговь, Сэлэнгэ, Хэнтий, Нийслэл, Нийслэлийн Баянзүрх, Чингэлтэй дүүргээс бусад нутгийн захиргааны байгууллагууд 693996,0 мянган төгрөгийг жөндөрийн эрх тэгш байдлыг хангах бодлого, үйл ажиллагаанд зарцуулсан гэж тайлагнасан байна.

2024 онд Увс аймаг болон Нийслэлийн Баянгол дүүргээс бусад нутгийн захиргааны байгууллагууд 2984631.0 мянган төгрөгийг жөндөрийн эрх тэгш байдлыг хангах бодлого, үйл ажиллагаанд зарцуулсан. Тэдгээрийн 80.8% нь улсын төсөв, 19.2 % нь олон улсын байгууллагын техник тусламж болон бусад санхүүжилт байна. (Б-ЖЭТБ-1 маягт)

### 2.1.2. Жөндөрийн талаарх олон нийтийн ойлголт мэдлэгийг нэмэгдүүлэх, жөндөрт суурилсан хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх бодлого, үйл ажиллагаа:

Нутгийн захиргааны байгууллагууд нь жөндөрт суурилсан хүчирхийлэлтэй тэмцэх үндэсний аян хөдөлгөөнд нэгдэж, идэвхтэй оролцох, жөндөрийн талаарх олон нийт болон төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалтыг бүх шатанд зохион байгуулах, эрэгтэйчүүдийн эрүүл мэндийн тусгай кабинетийн тоог нэмэгдүүлэх, тэдний үзлэг оношилгоонд хамрагдах хандлага дадлыг нэмэгдүүлэх замаар эрэгтэйчүүдийн эрүүл мэндийг дэмжих, эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн дундаж наслалтын зөрүүг бууруулах, эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих, шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоог нэмэгдүүлэх бодлого, үйл ажиллагааг орон нутгийн төсөв, санхүүжилтээр тодорхой хүчин чармайлт гарган хэрэгжүүлж ажиллаж байна.

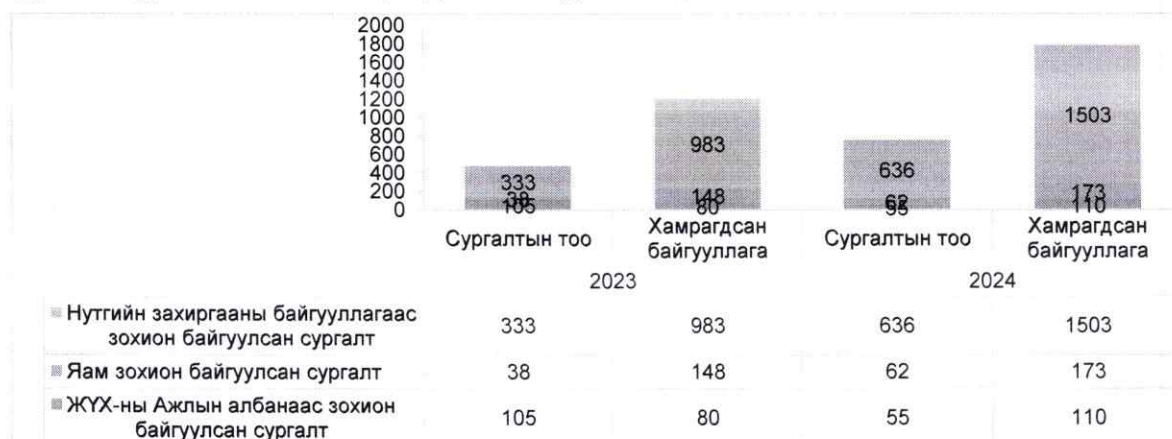
Жөндөрт суурилсан хүчирхийлэлтэй тэмцэх 16 хоногийн аянд 2022 онд 167, 2023 онд 250, 2024 онд 241 байгууллага хамт олон үндэсний хэмжээнд нэгдсэн бөгөөд Өмнөговь, Хэнтий, Говьсүмбэр аймаг, Багахангай дүүргийн ЗДТГ-аас бусад бүх аймаг, нийслэл дүүрэг аянд идэвхтэй нэгдэж тайлан мэдээллээ өгч ажилласан байна.

Аяны хүрээнд 2024 оны 11-р сарын 25-наас 12 дугаар сарын 10-ны өдрүүдэд олон нийтэд хүргэсэн 212 мэдээ мэдээлэл, контентыг давхардсан тоогоор нийт 1.283.000 хүнд хүрсэн талаар мониторинг судалгааны тайланд дурдсан байна.

Түүнчлэн орон нутагт хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөр, хөгжлийн байгууллагуудтай нэгдсэн уулзалтыг зохион байгуулж, төсөл хөтөлбөрийн зорилго зорилтыг тухайн орон нутгийн жөндөрийн бодлогыг дэмжихэд чиглүүлж ажиллаж байгаа туршлагауд бий болж байна. ТББ-тай хамтран хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ нэмэгдэж, зохион байгуулж байгаа сургалт арга хэмжээнд оролцоог хангаж, энэ талаараа тайлагнаж хэвшиж байна.

Төрийн албан хаагч болон иргэдийн жөндөрийн талаарх ойлголт мэдлэгийг нэмэгдүүлэх хүрээнд 2023 онд 333 сургалтад 983 байгууллага, 23980 иргэн, 2024 онд 636 сургалтад 1503 байгууллага, 48531 иргэн хамруулсан байна.

**Зураг 1. Сургалтын тоо, хамрагдсан байгууллагаар**



## Хүснэгт 5. Сургалтад оролцогч, хүйсээр

Сургалт зохион байгуулсан байгууллага	2023			2024		
	Нийт оролцогч	эр	эм	Нийт оролцогч	эр	эм
ЖҮХАА	10017	3977	6040	2744	1346	1398
ТЗТБ/ Яам	3726	1659	2067	3009	1663	1346
НЗБ/ Нийслэл, дүүрэг, аймгийн ЗДТГ	23980	10176	13804	48531	17549	30982
	37723	15812	21911	54284	20558	33726

Орон нутгийн жендэрийн салбар хороод ажилтнуудын жендэрийн мэдлэг ойлголтыг сайжруулахад анхаарч ажиллаж байгаа нь мөн онуудад зохион байгуулагдсан сургалт болон оролцогчдын тоо 1.5-2 дахин өссөнөөс харагдаж байна.

Сургалтад оролцогчдын хүйсийн хувьд үндэсний хэмжээнд 2023 онд жендэрийн сургалт нөлөөллийн үйл ажиллагаанд оролцогчдын 42.4% эрэгтэй байсан бол 2024 онд 36.1% нь эрэгтэйчүүд болж 6.3 хувиар буурсан байна.

Тайлант хугацаанд яамдын хувьд оролцогчдын 1.3-9% нь удирдах ажилтан, аймаг, нийслэл, дүүргийн хувьд 3 хувь нь удирдах албан хаагч байгаа нь сургалтыг энэ бүлэгт чиглүүлэх хэрэгцээг харуулж байна.

Цаашид шинээр ажилд орж буй албан хаагчдад өгөх, чиглүүлэх болон давтан сургалт, удирдах ажилтнуудад зориулсан сургалтад оролцогчдыг нарийн бүртгэж, сургалтын агуулга, зорилго, чанар үр дүнд үнэлгээ хийж ажиллах зорилгоор бэлтгэсэн жендэрийн сургагч багш нарын нэгдсэн платформыг хөгжүүлж аймаг, нийслэл, дүүргийн жендэрийн мэргэжилтэн, бэлтгэгдсэн сургагч багш нар нийт 155 хүнийг бүртгэсэн нь бүртгэгдвэл зохих нийт жендэрийн мэргэжилтэн шинжээч, багш нарын 30 орчим хувьд хүрэхгүй байна. Иймд цаашид орон нутгаас нэр өгч бэлтгэсэн жендэрийн сургагч багш нарыг бүртгэлжүүлж, давтан сургах, тэднийг сургалт нөлөөллийн ажилд идэвхтэй оролцуулах шаардлагатай байна.

**Зураг 2.** Удирдах ажилтанд зориулсан цахим модуль болон Иргэд, олон нийтэд зориулсан жендэрийн цахим тестийн танилцуулга



“Удирдах ажилтанд зориулсан жендэрийн цахим сургалт” болон “Иргэд, олон нийтэд зориулсан жендэрийн цахим тест”-ийг нэвтрүүлж, иргэд болон аль ч байгууллагын удирдах ажилтан богино хугацаанд жендэрийн талаарх ойлголт, мэдлэгээ бататгах боломжийг бүрдүүллээ.

Удирдах ажилтны жендэрийн цахим сургалтад 2025 оны 4 сарын 28-ны өдрийн

байдлаар нийт 19 аймаг, 9 дүүргийн 3249 удирдах ажилтан хандалт хийж, 624 удирдах ажилтан 80- аас дээш хувийн амжилттай суралцаж, гэрчилгээ авсан байна. Булган, Увс,

Хэнтий, Говь-Алтай, Говьсүмбэр, Сүхбаатар, Сэлэнгэ аймаг, Багануур, Багахангай дүүргийн хувьд хангалтгүй хамрагдсан байна.

**Хүснэгт 6.** Удирдах ажилтанд зориулсан цахим сургалтад хамрагдсан байдал, аймгаар

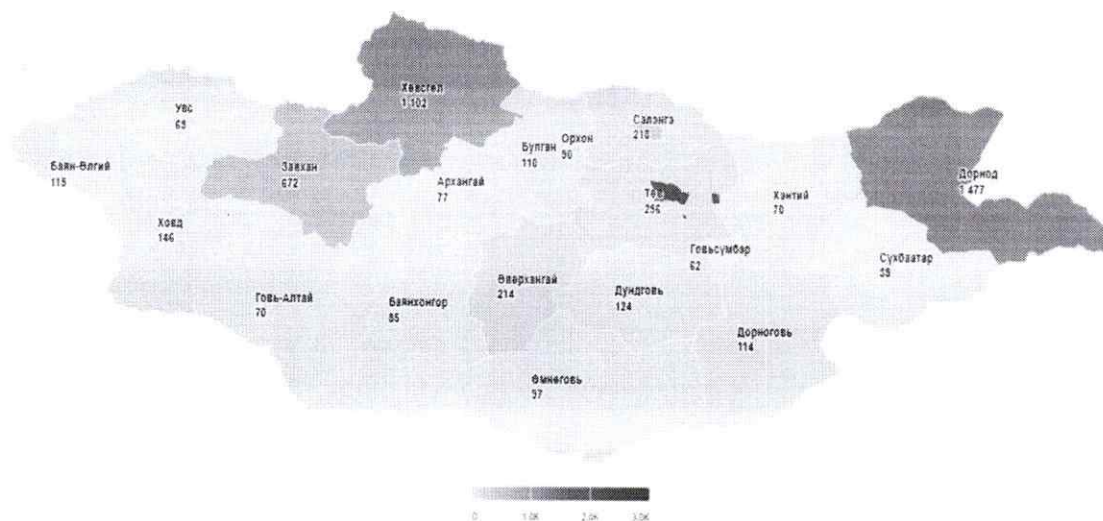
Нутгийн захиргааны байгууллага	Нийт хандсан удирдах ажилтан	Гэрчилгээ авсан удирдах ажилтан	Чанар амжилт
Архангай	34	5	14.7
Баян-Өлгий	23	10	43.5
Баянхонгор	25	7	28.0
Булган	9	0	0.0
Говь-Алтай	10	1	10.0
Говьсүмбэр	3	1	33.3
Дархан-Уул	31	15	48.4
Дорноговь	65	13	20.0
Дорнод	367	52	14.2
Дундговь	97	15	15.5
Завхан	828	57	6.9
Орхон	12	7	58.3
Өвөрхангай	22	9	40.9
Өмнөговь	21	11	52.4
Сүхбаатар	8	3	37.5
Сэлэнгэ	9	2	22.2
Төв	115	13	11.3
Увс	8	0	0.0
Ховд	87	16	18.4
Хөвсгөл	244	37	15.2
Хэнтий	8	1	12.5

**Хүснэгт 7.** Удирдах ажилтанд зориулсан цахим сургалтад хамрагдсан байдал, дүүргээр

Нутгийн захиргааны байгууллага	Нийт хандсан удирдах ажилтан	Гэрчилгээ авсан удирдах ажилтан	Чанар амжилт
Багануур	31	3	9.6
Багахангай	3	3	100
Баянгол	109	28	25.7
Баянзүрх	555	162	29.2
Налайх	85	25	29.4
Сонгинохайрхан	67	28	41.8
Сүхбаатар	90	14	15.5
Хан-Уул	219	75	34.2
Чингэлтэй	64	11	17.2

Иргэд, олон нийтэд зориулсан тестийг нийт 6800 иргэн хандаж бөглөсний 69 хувь нь эмэгтэй, 31 хувь нь эрэгтэйчүүд, 30 хувь нь Улаанбаатар хот, 70 орчим хувь нь орон нутгийн иргэд байна.

**Зураг 3.** Иргэд, олон нийтэд зориулсан төстэд хамрагдсан байдал, аймаг, нийслэлээр



Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах салбар дундын стратеги төлөвлөгөө (2022-2031)-нд тусгагдсан орон нутгийн сайн туршлагыг үндэсний хэмжээнд түгээн дэлгэрүүлэх ажлыг эрчимжүүлж, сайн туршлагыг хөгжүүлэх хүрээнд авч хэрэгжүүлсэн удирдлага зохион байгуулалт, мэдээлэл судалгаа, баримтжуулалт, түгээлттэй холбоотой холбогдох мэдлэг туршлагыг нутгийн захиргааны байгууллага тайлан мэдээлэлдээ бүрэн тусгах шаардлагатай байна. Үүнд:

а/ Орон нутгийн жендэрийн статистик мэдээллийг цуглуулж, олон нийтэд хүргэж, нийтлэх талаарх Сэлэнгэ аймгийн сайн туршлага Төв, Увс зэрэг аймгуудад хэрэгжсэн байна.

б/ Бага боловсол хамрагдаж буй малчин өрхийн хүүхдийг сургуулийн орчинд дасан зохицоход туслах Увс аймгийн Бөхмөрөн сумын сайн туршлагыг түгээж тархаах, тайлбарлан таниулах ажил хангалтгүй байна.

в/ Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх, хохирогчид тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх салбар дундын хамтын ажиллагааг сайжруулах талаарх Баянхонгор аймгийн сайн туршлагыг таниулах сурталчлах ажилд мөн анхаарах шаардлагатай байна.

г/ Ажил, ар-гэрийн тэнцвэрт байдлыг анхаарсан жендэрийн мэдрэмжтэй соёлыг төлөвшүүлсэн Архангай аймгийн Онцгой байдлын газрын сайн туршлагыг үндэсний хэмжээнд тархаах ажлыг ЖҮХАА-наас дэмжиж тархааж ажиллалаа.

д/ Эрэгтэйчүүдийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах зорилгоор эрэгтэйчүүдийн кабинетыг ажиллуулах, үйл ажиллагааг тогтвортой дэмжих талаарх Орхон аймгийн сайн туршлага салбарын хүрээнд дэмжигдэж аймаг дүүргүүдэд туршлага болж байна.

е/ Эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн тэгш оролцоог дэмжсэн ойн нөхөрлөлийг хөгжүүлэх Төв аймгийн сайн туршлагыг сурталчлан таниулах ажлыг анхаарах шаардлагатай.

Хөдөлмөрийн тухай хууль (шинэчилсэн найруулга), түүнийг дагаж гарсан холбогдох журам заавар, стандартыг бүх шатанд мөрдүүлж, жендэрийн тэгш байдлыг хангах, ялгаварлан гадуурхалт, жендэрт суурилсан хүчирхийлэл, ажлын байрны дарамт, бэлгийн дарамтаас урьдчилсан сэргийлэхэд чиглэсэн холбогдох хууль, журмын заалтыг

хэрхэн хэрэгжүүлж байгаад хяналт шинжилгээ хийж, зөвлөн туслаж ажиллах талаар зөвлөмжийн хэрэгжилт хангалтгүй байна.

Холбогдох хэм хэмжээг байгууллагын хөдөлмөрийн дотоод журамд 15 аймаг, 8 дүүрэг тусгаж, 3 аймаг, 1 дүүрэг Хөдөлмөрийн хяналтын хүрээнд орон нутгийн байгууллагуудын хөдөлмөрийн дотоод журамд контент шинжилгээ хийж, зөвлөмж хүргүүлж ажилласан байна.

### **2.1.3. Шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоо манлайллыг нэмэгдүүлэх, түншлэл хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх зорилтын хэрэгжилт**

Нутгийн захиргааны байгууллагын түвшинд хүний нөөцийн хүйсийн тэнцвэрт байдлын судалгааг гаргаж хэвшиж байгаа ч ЖЭТБХТХ-ийн 10 дугаар зүйлд заасан квотын хэрэгжилтийг нутгийн захиргааны байгууллагын түвшинд сонгосон 5 үзүүлэлтээр шалгахад 27 хувьтай хангалтгүй байна.

Засаг захиргааны анхан шатны нэгжид, гүйцэтгэх түвшинд эмэгтэйчүүд дийлэнх олноор ажиллаж, удирдах шийдвэр гаргах түвшинд эрэгтэйчүүд давамгайлсан хэвээр байна. ЖЭТБХТХ-д заасан квотын хэрэгжилт, хүйсийн тэнцвэрт байдал Хэнтий, Дундговь аймаг болон Чингэлтэй дүүрэгт тус тус 60% -ийн хэрэгжилттэй байна. Бусад аймаг, нийслэл, дүүрэгт хэрэгжилт 0-40% байна.

### **2.1.4. Хөдөлмөрийн харилцаан дахь жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах хууль, бодлогын хэрэгжилтийг дэмжих зорилтын хэрэгжилт**

Монгол Улсын жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний тогтолцоог бэхжүүлэх үндсэн гол хөшүүрэг бол Жендэрийн тэгш байдлын үзэл баримтлалыг хувийн хэвшлийн байгууллагын бодлого төлөвлөлтөд нэвтрүүлэх явдал юм.

Энэ хүрээнд “Жендэрийн мэдрэмжтэй ажлын байрны бодлого (2022-2031)-ыг Хөдөлмөрийн тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-тай нийцүүлэн боловсруулж, Хөдөлмөр, нийгмийн түншлэлийн гурван талт үндэсний хорооны 2022 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдрийн 37 дугаар тогтоолоор баталж, хэрэгжүүлж байна.

Нутгийн удирдлагын бүх түвшний байгууллага бодлогыг тухайн орон нутгийн төр, хувийн хэвшлийн байгууллагуудад танилцуулж сурталчлан таниулах, бодлогыг хэрэгжүүлэх практик үндсийг хамтын гэрээ, хэлэлцээрийн хүрээнд бий болгож хэрэгжүүлэх үүрэгтэй бөгөөд энэ талаарх туршлага хомс байна.

Жендэрийн мэдрэмжтэй ажлын байрны бодлогын хэрэгжилтийг хянах түргэвчилсэн асуулгаар нутгийн захиргааны байгууллага, аймаг, нийслэл, дүүргийн түвшинд бодлогын хэрэгжилт тодорхой хэмжээгээр ахиц гарсан боловч хангалттай түвшинд хүрч чадаагүй байна.

Түргэвчилсэн үнэлгээг 1/түншлэл хамтын ажиллагаа, 2/тогтолцоо, ажлын орчин нөхцөл, 3/ нийгмийн хариуцлага, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, 4/ хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ гэсэн үндсэн 4 бүлэг 37 шалгуураар үнэллээ. Үзүүлэлт бүрийн ач холбогдлыг ижил байхаар тооцож үнэлэхэд бодлогын хэрэгжилт 40% орчим хувьтай удирдлага, зохион байгуулалт “хангалтгүй” гэж үнэлэгдсэн.

Үүнд: гэр бүлийн хүчирхийллээс хамгаалах тогтолцоо, ажил ар гэрийн тэнцвэр хангах, зайнаас ажиллах нөхцлийг бүрдүүлэх, эрэгтэй эмэгтэй албан хаагчдын цалин хөлс, нийгмийн баталгаа, сэтгэл ханамжийн талаар хүйсээр ангилсан судалгааг тогтмол авах, үйлчлүүлэгчийн онцлог хэрэгцээг хангасан, жендэрийн хариуцлагатай инновац, бүтээгдэхүүн үйлчилгээг бий болгох, жендэр, хүний эрх, ажлын байрны бэлгийн дарамтын талаар сургалт мэдээллийг тогтмолжуулах, гомдол мэдээлэл хүлээн авах

тогтолцоог бэхжүүлж, хувийн хэвшилд нэвтэрсэн сайн туршлагаудыг нэвтрүүлэх ажлууд хийгдээгүй нь нөлөөлсөн байна.

Дээрх үнэлгээ нь өөрийн үнэлгээ тул хууль, бодлогын хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээний шалгуур болгож авч үзээгүй бөгөөд хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилтийн ерөнхий үнэлгээ **55.3%-тай** харьцуулах үзүүлэлт болгож авч үзлээ.

## 2.2. Нутгийн захиргааны байгууллагын Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт, ахиц дэвшил

ЖЭТБХТХуулийн 19 дүгээр зүйлд заасан нутгийн захиргааны байгууллагын чиг үүрэг, 10 дугаар зүйлд заасан төрийн албанд жендэрийн тэгш байдлыг хангах баталгааны хэрэгжилтийг хангах хүрээнд яамдын 2024 онд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээг үйл ажиллагааны болон хүрэх үр дүнгийн 14 бүлэг 46 шалгуур үзүүлэлтээр үнэлэв.

Нутгийн захиргааны байгууллагын ЖЭТБХТХ-аар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт 2024 онд 55.3%-тай буюу өмнөх оны үзүүлэлтээс 3.5%-аар буурсан байна. 50-аас дээш хувийн үнэлгээтэй 14 аймаг, нийслэл, нийслэлийн 7 дүүрэг байна. Үнэлгээний нэгдсэн үзүүлэлтээр 70-аас дээш хувийн хэрэгжилттэй Ховд, Төв аймаг байна.

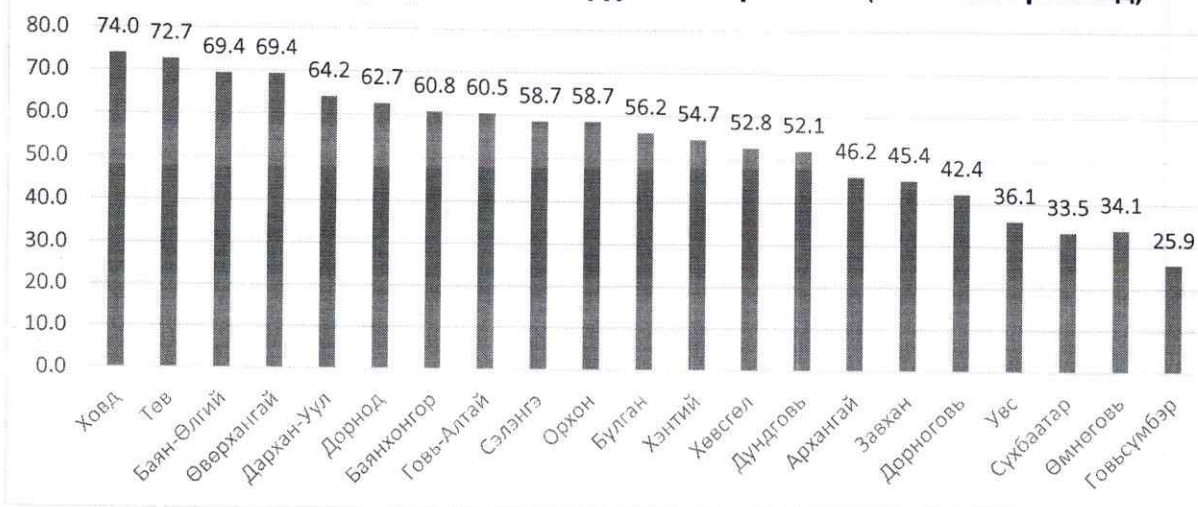
### Хүснэгт 8. Нутгийн захиргааны байгууллагын ЖЭТБХТХ-аар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилтийн нэгтгэл дүн

Хуулиар хүлээсэн чиг үүрэг, бүлгээр	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээний дугаар	Нутгин захиргааны байгууллагуудын дундаж үнэлгээ	
		2023	2024
1	2	3	4
2.2.1. Зөвлөх чиг үүрэг бүхий жендэрийн салбар хороо байгуулж, түүний бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг батлах; (ЖЭТБХТХ-ийн 19.1.4)	1	83.9	93.5
	2	-	25.8
	3	61.3	77.4
	4	100.0	100.0
	5	67.7	67.7
	6	25.8	45.2
	7	90.3	87.1
	8	71.0	48.4
	<b>Бүлгийн дундаж</b>	<b>71.4</b>	<b>68.1</b>
2.2.2. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангахад чиглэсэн үйл ажиллагааг төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн үндсэн дээр хэрэгжүүлж, хэрэгжилтийн явц, үр дүнгийн талаар ажилтнуудад мэдээлж байх; (ЖЭТБХТХ-ийн 11.3.1)	1		74.2
	2		48.4
	3		93.5
	4		51.6
	5		54.8
	6		29.0
	7		35.5
	<b>Бүлгийн дундаж</b>	<b>56</b>	<b>55.3</b>
2.2.3. Хуульд заасан тайлан мэдээлэл ирүүлэх (ЖЭТБХТХ-ийн 19.1.8, 19.1.9)	1	93.5	80.6
	2	61.3	51.6
	3	87.1	64.5
	4	77.4	54.8
	<b>Бүлгийн дундаж</b>	<b>79.8</b>	<b>62.9</b>
2.2.4. Орон нутгийн өрсөлдөх чадвар, хөндлөнгийн үнэлгээ дүгнэлт	1	57.1	57.1
	2	66.7	66.7
	<b>Бүлгийн дундаж</b>	<b>61.9</b>	<b>61.9</b>
2.2.5. Тухайн орон нутгийн хэмжээнд хүйсээр ангилсан статистикийн мэдээллийг бүрдүүлэх, жендэрийн эрх тэгш байдлын төлөв байдал, бодлогын үр нөлөөг үнэлэх; (ЖЭТБХТХ-ийн 19.1.2.)	1	80.6	48.4
	2	96.8	96.8
	3	90.3	87.1
	<b>Бүлгийн дундаж</b>	<b>89.2</b>	<b>77.4</b>
2.2.6. Тухайн орон нутгийн хөгжлийн бодлого, ерөнхий төлөвлөгөө, хөтөлбөр, төсөлд жендэрийн	1	67.7	41.9
	2	6.5	12.9

мэдрэмжтэй болгох арга зүйг нэвтрүүлэх, тэдгээрийн төсөлд жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангасан эсэх талаар дүн шинжилгээ хийлгэж, тайланг хэлэлцэж, дүгнэлт гаргах; (ЖЭТБХТХ-ийн 19.1.1.)	<b>Бүлгийн дундаж</b>	37.1	27.4
2.2.7. Орон нутгийн бодлого, төлөвлөгөө, хөтөлбөр, төсөл зэрэг баримт бичгийн төслийг жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангасан эсэх талаар дүн шинжилгээ хийсэн үнэлгээний тайлан, зөвлөмжийн хамт Засгийн газарт өргөн мэдүүлэх; (ЖЭТБХТХ-ийн 19.1.3.)	1	0	0
	<b>Бүлгийн дундаж</b>	0	0
2.2.8. Төрийн байгууллагын жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангахтай холбоотой зарим чиг үүргийг олон нийтийн болон төрийн бус байгууллагаар гэрээний дагуу гүйцэтгүүлэх, үүнд шаардагдах зардлыг жил бүрийн төсөвт тусгаж батлуулах; (ЖЭТБХТХ-ийн 19.1.5)	1	77.4	90.3
	2	77.4	93.5
	3	64.5	32.2
	<b>Бүлгийн дундаж</b>	<b>73.1</b>	<b>72.0</b>
2.2.9. Тухайн салбар, орон нутгийн хэмжээнд жендэрийн сургалт, гэгээрлийн ажил явуулах; (ЖЭТБХТХ-ийн 19.1.6.)	1	93.5	96.8
	2	93.5	96.8
	3	32.3	32.3
	4	61.3	71.0
	<b>Бүлгийн дундаж</b>	<b>70.2</b>	<b>74.2</b>
2.2.10. Ажил эрхлэлт, хөдөлмөрийн харилцаанд дарамт, хүчирхийлэл, бэлгийн дарамтаас урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, гарсан гомдлыг шийдвэрлэх журмыг хөдөлмөрийн дотоод хэм хэмжээнд тусгах арга хэмжээг тухайн салбар, орон нутгийн онцлог, шаардлагад нийцүүлэн зохион байгуулах, ажил эрхлэлт, хөдөлмөрийн харилцаанд дарамт, хүчирхийлэл, бэлгийн дарамтаас ангид орчин бүрдүүлэхэд чиглэсэн сургалт, давтан сургалтын хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх, үр дүнг нээлттэй мэдээлэх. (ЖЭТБХТХ-ийн 19.1.7)	1	100.0	64.5
	2	0.0	12.9
	3	64.5	87.1
	<b>Бүлгийн дундаж</b>	<b>64.8</b>	<b>54.8</b>
2.2.11. Ажил олгогч хөдөлмөр эрхлэлтийн бодлого, хөдөлмөрийн харилцааг жендэрийн ялгаварлан гадуурхалтаас ангид байлгах, ажлын байранд жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах талаар ЖЭТБХТХуульд заасан ажил олгогчийн үүргийн хэрэгжилтийг хангана. (ЖЭТБХТХ-ийн 11.3)	1	100.0	80.6
	2	54.8	54.8
	<b>Бүлгийн дундаж</b>	<b>77.4</b>	<b>67.7</b>
2.2.12. Төрийн албан дахь жендэрийн эрх тэгш байдлын баталгааг хангана: (ЖЭТБХТХ-ийн 10 дугаар зүйл)	1	25.8	16.1
	2	16.1	19.4
	3	32.3	38.7
	4	58.1	48.4
	5	-	12.9
	<b>Бүлгийн дундаж</b>	<b>33.1</b>	<b>27.1</b>
Нэг хүнд ногдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүн, бус, аймаг, нийслэлээр	<b>Бүлгийн дундаж</b>	-	71
Эмэгтэйчүүдийн ажиллах хүчний оролцооны түвшний өсөлт	<b>Бүлгийн дундаж</b>	-	54.8
<b>Нутгийн захиргааны байгууллагуудын хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилтийн дундаж</b>		<b>58.8</b>	<b>55.3</b>
<b>Нутгийн ахиргааны байгууллагын хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт:</b>			
$A_i = \frac{q_1 + \dots + q_n}{n} = \frac{(68,1 + 55,3 + 62,9 + 61,9 + 77,4 + 27,4 + 0 + 72 + 74,2 + 54,8 + 67,7 + 27,1 + 54,8)}{14}$ $= 55,3\%$			

**Тэмдэглэл:** Багана 1-д ЖЭТБХТХуулиар нутгийн захиргааны байгууллагын хүлээсэн чиг үүргийг харуулав. Багана 2-т нутгийн захиргааны байгууллагын хуулиар хүлээсэн тухайн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх хүрээнд хийж хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээг дугаарлан оруулсан. Багана 3-т тухайн арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн нутгийн захиргааны байгууллагын дундаж гүйцэтгэлийг харуулав.

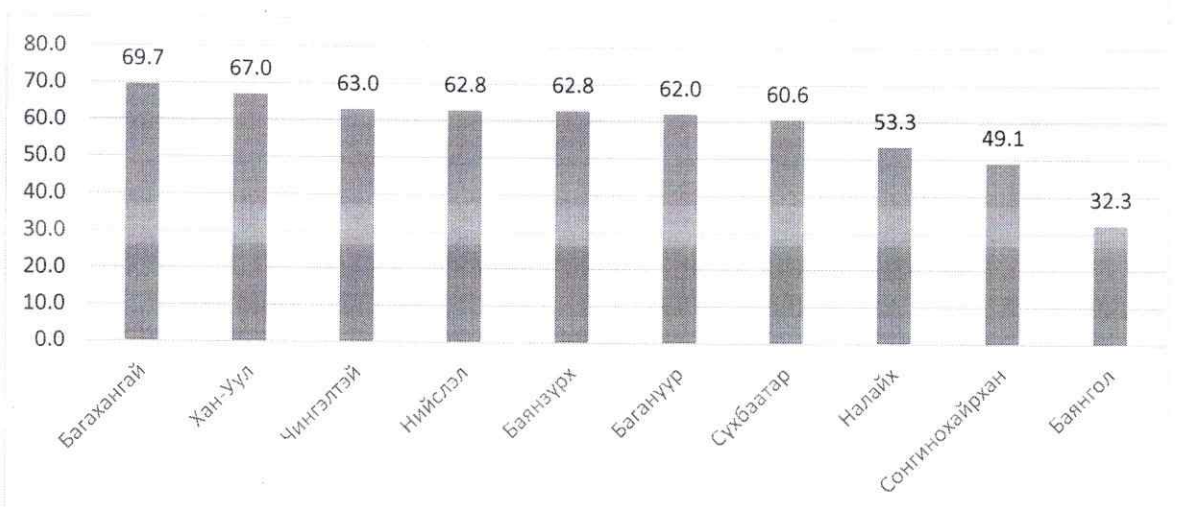
**Зураг 4. ЖЭТБХтХуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт (аймгийн түвшинд)**



Хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт Ховд, Төв аймагт 2 жил дараалан 70 хувиас дээш буюу хангалтай түвшинд хэрэгжсэн.

Архангай, Хэнтий, Дорноговь, Баян-Өлгий, Өвөрхангай, Говь-Алтай, Дархан-Уул, Сэлэнгэ аймагт өмнөх онтой харьцуулахад ахицтай байгаа боловч цаашид хүрсэн үр дүнг хадгалах, ахиулахад анхаарах шаардлагатай.

**Зураг 5. ЖЭТБХтХуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт (Нийслэл, нийслэлийн дүүргийн түвшинд)**



Нийслэл, нийслэлийн дүүргүүдэд 70 хувиас дээш буюу хангалттай түвшний хэрэгжилттэй нэгж байхгүй байна. Нийслэлийн Багахангай дүүргийн хувьд 69.7 хувь, Баянгол дүүрэг 32.3% буюу хэрэгжилт хангалтгүй байна.

Хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт Нийслэлийн Чингэлтэй, Багануур, Налайх, Сонгинохайрхан, Баянгол дүүргийн хувьд өмнөх жилтэй харьцуулахад буурсан байгааг анхаарч үйл ажиллагаагаа эрчимжүүлж, тогтвортой байдлыг хадгалах шаардлагатай байна. Бусад 4 дүүргийн хувьд хэрэгжилт ахицтай байна.

### ГУРАВ. ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ

Цаашид жендэрийн салбар болон дэд хороод дараах чиглэлд анхаарч ажиллахыг зөвлөж байна.

## **Бодлого төлөвлөлт, төсөвлөлт**

1. Жендэрийн статистик үзүүлэлтүүдийг цуглуулж, үнэлэх, хэрэглэх чиглэлээр бүх шатны байгууллагад сургалт, зааварчилгаа өгөх, хүйсээр ангилсан мэдээллийн хэрэглээг нэмэгдүүлж, тухайн орон нутгийн статистикийн хэлтсийн үйл ажиллагаатай уялдуулах;
2. Орон нутгийн иргэний нийгмийн байгууллагатай хамтран оролцоонд суурилсан жендэрийн үнэлгээ, бодлого, хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн үр дүнгийн хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийж гүйцэтгэх, үнэлгээний дүгнэлт зөвлөмжид суурилан дараагийн шатны жендэрийн бодлогыг баталж, хэрэгжүүлэх ((Баянхонгор Дархан-Уул, Дорнод, Дундговь, Завхан, Ховд, Төв аймаг, Сонгинохайрхан дүүргээс бусад жендэрийн салбар хороодод);
3. ЖЭТБХТХ, Хөдөлмөрийн тухай хууль (шинэчилсэн найруулга)-д тусгагдсан жендэрийн тэгш байдлыг хангах талаарх холбогдох заалт, Жендэрийн мэдрэмжтэй ажлын байрны бодлого (2022-2031) болон орон нутгийн жендэрийн бодлогыг тайлбарлан таниулах, нөлөөллийн ажлыг орон нутагт зохион байгуулах, зохистой хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжсэн, жендэрийн хувьд ялгаатай нэмэлт тохируулгыг нутгийн захиргааны байгууллагуудын зүгээс хамтын гэрээ хэлэлцээрээр дамжуулан авч хэрэгжүүлэх (Жендэрийн салбар хороодод);
4. Жендэрийн мэдрэмжтэй төлөвлөлт, төсөвлөлт, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний оролцоонд суурилсан аргазүйг орон нутгийн бүх шатны байгууллагад нэвтрүүлэх, жендэрийн мэдрэмжтэй төсөвлөлтийн үйл явцыг ахисан түвшинд хөгжүүлэх, орон нутагт хэрэгжиж буй жендэрийн бодлого төлөвлөлтийг дэмжих үйл явцтай уялдуулж, ЖЭТБХТХ, орон нутгийн жендэрийн бодлогын хэрэгжилтийг хангахад төсөв баталж хэрэгжүүлэх (Увс аймаг, Баянгол дүүргийн Жендэрийн салбар хороодод);
5. Жендэрийн хариуцлагатай төсөвлөлтийн арга зүйг үр дүнд суурилсан төсөвлөлтийн арга зүйтэй уялдуулж, жендэрийн төсвийн зарцуулалтад дүн шинжилгээ хийж жендэрийн үр нөлөөг тайлбарлан тайлагнаж хэвших (Увс аймаг, Баянгол дүүргийн Жендэрийн салбар хороодод);
6. Монгол Улсын Ерөнхий сайдын 2024 оны 05 дугаар сарын 14-ны өдрийн 71 дүгээр захирамжаар баталсан “Эрэгтэй, эмэгтэй хүний дундаж наслалтын зөрүүг багасгах талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө (2024-2027)”-ний хэрэгжилтийг эрчимжүүлж, тайлагнах (Жендэрийн салбар хороодод);

## **Хамтын ажиллагаа, түншлэл**

1. Орон нутгийн жендэрийн бодлогын хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх, оролцогч талуудын оролцоог бодлого төлөвлөлтийн бүхий л үе шатанд бүрэн, бодитой хангах, хөндлөнгийн үнэлгээ, дүгнэлт зөвлөмжийг бодлогод тусгаж, бодит ажил хэрэг болгож ажиллах (Баянхонгор, Булган, Говь-Алтай, Говьсүмбэр, Дархан-Уул, Дорноговь, Дорнод, Өмнөговь, Ховд, Хөвсгөл, Багануур, Налайх дүүргээс бусад Жендэрийн салбар хороонд);
2. Хөндлөнгийн үнэлгээ, дүгнэлт зөвлөмжийг дараагийн шатны бодлогод тусгаж хэрэгжүүлэх (ЖЭТБХ стратеги төлөвлөгөө, бодлого баталж хэрэгжүүлж буй 5 аймаг, нийслэл, нийслэлийн 6 дүүргийн Жендэрийн салбар хороонд);

## **Тайлагналт ба хяналт- шинжилгээ, үнэлгээ**

1. ЖЭТБХТХ-д заасан жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагааны явц, үр дүнгийн тайланг Хороонд жил бүр тайлагнах;

2. ЖЭТБХтХ-д заасан тайланг Хорооноос өгсөн чиглэлийн хүрээнд хугацаанд нь тайлагнах;

3. Орон нутгийн жендэрийн бодлогын хэрэгжилтийн явц, үр дүнгийн талаар орон нутгийн нийт албан хаагчдад мэдээлэх, танилцуулах ажлыг тусгай хөтөлбөрийн дагуу зохион байгуулж хэвших;

4. Төрийн албан хаагчдын хүйсийн тэнцвэрт байдлын мэдээг хөл дүн зөрүүгүй тайлагнаж, хуульд заасан квотын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах;

5. Хороо, зөвлөл, комиссын хүйсийн тэнцвэрт байдлын мэдээг жил бүр шинэчлэн гаргаж, хуульд заасан квотын хэрэгжилтийг хангах бодлого барьж ажиллах;

6. Орон нутгийн жендэрийн бодлогын хэрэгжилтийн явц, үр дүнд ЗДТГ-ын Хяналт-шинжилгээ үнэлгээний хэлтсээр жил бүр хяналт-шинжилгээ хийлгэж, албажуулсан дүнг тайланд хавсаргаж ирүүлэх;

**Жендэрийн тэгш байдлыг хангах тогтолцоо ба чадавх бэхжүүлэх тасралтгүй үйл ажиллагаа**

1. Жендэрийн салбар хорооны бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг Монгол Улсын ЗГҮАХХАХ 4.2.7 дахь заалтын хэрэгжилтийг хангах хүрээнд Хорооны Ажлын албанаас хүргүүлсэн холбогдох аргачлалд нийцүүлж, төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж байгууллагын оролцоог хангах, хамтын ажиллагааг бүх хүрээнд өргөжүүлэх;

2. Жендэрийн салбар хорооны үйл ажиллагааг эрчимжүүлж, хуралдааныг жилд 2-оос доошгүй удаа хуралдуулж, хуралдаанаас гарсан шийдвэрийг орон нутгийн нийт төрийн албан хаагчдад танилцуулж, хэрэгжилтийг зохион байгуулж ажиллах;

3. Жендэрийн мэргэжилтний албан үүргийг хариуцсан бие даасан мэргэжилтнийг томилж ажиллуулах;

4. Сум, хороонд жендэрийн дэд хороо байгуулж, орон нутгийн жендэрийн бодлогын хэрэгжилтийг эрчимжүүлж, түншлэл хамтын ажиллагааг дэмжиж ажиллах;

ЖЕНДЭРИЙН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ,  
МЭДЭЭЛЭЛ СУДАЛГААНЫ ХЭЛТСИЙН ДАРГА

О.БУЯНАА

### Хавсралт 1. Нутгийн захиргааны байгууллагын хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт, аймгаар (2024 оны жилийн эцсийн байдлаар)

№	Шалгуур үзүүлэлт	Аймгаар																								
		Хяналтын тоо	Аймаг, нийслэл,	Аймаг, нийслэл, дүүргийн дундаж	Архангай	Баян-Өлгий	Баянхонгор	Булган	Говь-Алтай	Говьсүмбэр	Дархан-Уул	Дорноговь	Дорнод	Дундговь	Завхан	Орхон	Өвөрхангай	Өмнөговь	Сүхбаатар	Сэлэнгэ	Төв	Увс	Ховд	Хөвсгөл	Хэнтий	
1	Зөвлөх чиг үүрэг бүхий жендэрийн салбар хороо байгуулж, түүний бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг батлах. (19.1.4)																									
1	Жендэрийн салбар хорооны бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг Монгол Улсын ЗГҮАХХАХ 4.2.7 дахь заалтын хэрэгжилтийг хангах хүрээнд Хорооны Ажлын албанаас хүргүүлсэн холбогдох аргачлалд нийцүүлж, зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд ТББ-ийн оролцоог хангах алхам хийсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг.	31	29	93.5	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2	Жендэрийн салбар хорооны бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг Монгол Улсын ЗГҮАХХАХ 4.2.7 дахь заалтын хэрэгжилтийг хангах хүрээнд Хорооны Ажлын албанаас хүргүүлсэн холбогдох аргачлалд нийцүүлж, зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд ААН-ийн төлөөллийг оролцоог хангасан аймаг, нийслэл, дүүрэг.	31	8	25.8	0	0	0	100	100	0	0	100	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100
3	Жендэрийн дэд салбар хороотой аймаг, нийслэл, дүүрэг.	31	24	77.4	100	100	100	100	100	0	100	100	100	100	100	0	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
4	Жендэрийн мэргэжилтний албан үүргийг давхар болон бие даасан байдлаар хариуцан ажилладаг мэргэжилтэн бүхий аймаг, нийслэл дүүрэг.	31	31	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
5	Жендэрийн мэргэжилтний ажлын байрны шинжилгээ хийсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг.	31	21	67.7	100	100	100	0	100	0	100	100	100	100	0	0	100	100	0	100	100	100	100	100	100	100
6	Жендэрийн мэргэжилтний албан үүргийг хариуцсан бие даасан мэргэжилтэнтэй аймаг, нийслэл, дүүрэг.	31	14	45.2	0	100	100	0	0	0	100	0	0	100	0	0	0	0	0	0	100	100	100	100	100	100
7	Жендэрийн салбар хорооны хуралдаан зохион байгуулсан аймаг, нийслэл дүүрэг.	31	27	87.1	0	100	100	100	100	0	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
8	Жилд 2-оос дээш удаа хуралдсан жендэрийн салбар хороо.	31	15	48.4	0	0	100	100	0	0	100	0	0	0	100	100	0	100	100	100	100	100	100	0	0	
	Бүлгийн дундаж			68.1	50.0	75.0	87.5	75.0	75.0	25.0	62.5	75.0	75.0	62.5	75.0	50.0	75.0	62.5	75.0	62.5	87.5	87.5	87.5	75.0	87.5	
2	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангахад чиглэсэн үйл ажиллагааг төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн үндсэн дээр хэрэгжүүлж, хэрэгжилтийн явц, үр дүнгийн талаар ажилтнуудад мэдээлж байх. (11.3.1)																									
1	Салбар хорооны 2024 оны төлөвлөлт ирүүлсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг.	31	23	74.2	100	0	100	100	100	0	100	0	100	0	100	100	0	100	100	0	100	0	100	100	100	100
2	Салбар хорооны 2025 оны төлөвлөлт ирүүлсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг.	31	15	48.4	0	100	0	100	0	0	100	100	100	0	100	100	0	0	0	0	100	0	100	0	100	
3	Эрэгтэй, эмэгтэй хүний дундаж наслалтын зөрүүг багасгах талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө (2024-2027) танилцуулах арга хэмжээний ирц, оролцоо /70-аас дээш хувьтай оролцсон эсэх/	31	29	93.5	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

4	Орон нутгийн жендэрийн дэд хөтөлбөр, бодлого баталж хэрэгжүүлж буй аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	16	51.6	100	0	100	0	0	0	100	0	100	100	100	0	0	0	0	0	100	0	100	0	0
5	Орон нутгийн жендэрийн бодлогын хэрэгжилтийн үнэлгээ хийсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	17	54.8	0	100	100	100	100	0	100	0	100	100	0	100	0	100	100	0	0	100	100	100	0
6	Орон нутгийн жендэрийн бодлогын хэрэгжилтийг хангах, хэрэгжилтийн үр дүнд хөндлөнгийн хэрэгжилтийн үнэлгээ хийсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	9	29.0	0	0	100	100	0	0	100	0	100	0	0	0	0	100	0	0	0	0	100	0	0
7	Орон нутгийн жендэрийн бодлого стратегийн хэрэгжилт 70-аас дээш үнэлгээ бүхий аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	11	35.5	0	100	100	0	100	0	0	0	0	100	0	100	0	0	100	0	0	100	100	100	0
	Бүлгийн дундаж			55.3	42.9	57.1	85.7	71.4	57.1	14.3	85.7	28.6	85.7	57.1	57.1	71.4	14.3	57.1	57.1	14.3	57.1	42.9	100.0	57.1	42.9
3	Хуульд заасан тайлан мэдээлэл ирүүлэх (19.1.8, 19.1.9)																								
1	Тайлан ирүүлсэн аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	25	80.6	100	100	100	100	100	0	100	100	100	100	100	100	100	0	0	100	100	0	100	100	100
2	Тайлан хугацаанд нь ирүүлсэн аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	16	51.6	100	100	0	100	100	0	100	0	100	100	100	0	100	0	0	100	100	0	0	100	100
3	Холбогдох журмын дагуу шалгуур үзүүлэлтийн үр дүнгээр тайлагнасан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	20	64.5	100	100	0	0	100	0	100	100	100	100	100	100	100	0	0	100	100	0	100	100	100
4	Орон нутгийн жендэрийн бодлого болон үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд аймаг, нийслэл дүүргийн ХШҮХэлтсээс үнэлгээ хийж, тайлагнасан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	17	54.8	100	100	0	0	100	0	100	100	100	100	100	0	100	0	0	0	100	0	0	0	0
	Бүлгийн дундаж			62.9	100	100	25	50	100	0	100	75	100	100	100	50	100	0	0	75	100	0	50	75	75
4	Орон нутгийн өрсөлдөх чадвар, хөндлөнгийн үнэлгээ дүгнэлт																								
1	Өрсөлдөх чадварын ерөнхий оноо өнгөрсөн жилээс өссөн аймаг:	21	12	57.1	0	100	100	0	0	0	100	0	100	0	0	100	100	0	0	100	100	100	100	100	100
2	Засаглалын үр ашиг үзүүлэлтээр ахиц гаргасан аймаг:	21	14	66.7	0	100	100	100	0	0	100	0	100	100	0	100	100	100	100	0	100	100	100	0	100
	Бүлгийн дундаж			61.9	0.0	100	100	50.0	0.0	0.0	100	0.0	100	50.0	0.0	100	100	50.0	50.0	50.0	100	100	100	50.0	100
5	Тухайн орон нутгийн хэмжээнд хүйсээр ангилсан статистикийн мэдээллийг бүрдүүлэх, жендэрийн эрх тэгш байдлын төлөв байдал, бодлогын үр нөлөөг үнэлэх; (19.1.2.)																								
1	Хороо, зөвлөл, комиссын хүйсийн тэнцвэрт байдлын мэдээ ирүүлсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	15	48.4	100	100	100	100	100	0	100	0	100	0	100	100	0	0	0	0	100	0	100	0	0
2	Цахим програмд мэдээ шивсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	30	96.8	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
3	Орон нутгийн жендэрийн статистик мэдээллийг тооцож гаргадаг аймаг, нийслэл дүүрэг: (Б-ЖЭТБ-1 маяг)	31	27	87.1	100	100	100	100	100	0	100	100	100	100	0	0	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	Бүлгийн дундаж			77.4	100	100	100	100	100	66.7	66.7	66.7	100	66.7	100	66.7	33.3	66.7	66.7	66.7	100	66.7	100.0	66.7	66.7
6	Тухайн орон нутгийн хөгжлийн бодлого, ерөнхий төлөвлөгөө, хөтөлбөр, төсөлд жендэрийн мэдрэмжтэй болгох арга зүйг нэвтрүүлэх, тэдгээрийн төсөлд жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангасан эсэх талаар дүн шинжилгээ хийлгэж, тайланг хэлэлцэж, дүгнэлт гаргах; (19.1.1.)																								



		Бүлгийн дундаж		74.2	50.0	50.0	100	100	75.0	50.0	50.0	75.0	50.0	100	100	100	75.0	75.0	50.0	100	100	75.0	75.0	75.0	100	
10	Ажил эрхлэлт, хөдөлмөрийн харилцаанд дарамт, хүчирхийлэл, бэлгийн дарамтаас урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, гарсан гомдлыг шийдвэрлэх журмыг хөдөлмөрийн дотоод хэм хэмжээнд тусгах арга хэмжээг тухайн салбар, орон нутгийн онцлог, шаардлагад нийцүүлэн зохион байгуулах, ажил эрхлэлт, хөдөлмөрийн харилцаанд дарамт, хүчирхийлэл, бэлгийн дарамтаас ангид орчин бүрдүүлэхэд чиглэсэн сургалт, давтан сургалтын хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх, үр дүнг нээлттэй мэдээлэх. (19.1.7)																									
1	Ажлын байрны бэлгийн дарамтын талаар гомдол мэдээлэл хүлээн авах тогтолцоог бий болгосон, хөдөлмөрийн дотоод журамд энэ талаар тусгасан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	20	64.5	100	100	100	100	100	0	100	100	100	100	0	100	100	0	0	100	100	0	0	0	100	
2	Хөдөлмөрийн хяналтын хүрээнд орон нутгийн байгууллагуудын хөдөлмөрийн дотоод журамд контент шинжилгээ хийж, зөвлөмж хүргүүлж ажилласан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	4	12.9	0	100	0	100	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
3	ЖСХ-тэй тэмцэх 16 хоногийн аян хөдөлгөөнд нэгдэж, тайлагнасан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	27	87.1	100	100	100	100	100	0	100	100	100	100	100	100	0	100	100	100	100	100	100	100	0	
Бүлгийн дундаж				54.8	66.7	100	66.7	100	66.7	0.0	66.7	66.7	66.7	66.7	66.7	66.7	0.0	33.3	66.7	66.7	33.3	33.3	33.3	33.3		
11	Ажил олгогч хөдөлмөр эрхлэлтийн бодлого, хөдөлмөрийн харилцааг жөндөрийн ялгаварлан гадуурхалтаас ангид байлгах, ажлын байранд жөндөрийн эрх тэгш байдлыг хангах талаар ЖЭТБХТХуульд заасан ажил олгогчийн үүргийн хэрэгжилтийг хангана. (11.3)																									
1	ЖЭТБХТХуулийн 6.5 дахь хэсэг болон 7 дугаар зүйлд зааснаас бусад тохиолдолд ажлын байрны сул орон тооны зар мэдээнд хүйсийг онцлон дурдахгүй, эсхүл аль нэг хүйсийг давуу гэж үзсэн агуулгыг тусгахгүй байх; 11.3.2. заалтын хэрэгжилтийг хангаж буй аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	25	80.6	100	100	100	100	100	0	100	100	100	100	100	100	0	0	100	100	0	100	100	100	100	
2	Жөндөрийн мэдрэмжтэй ажлын байрны бодлого хэрэгжүүлэх хүрээнд цэцэрлэг, хүүхдийн өрөө, хүүхдийн булан болон бусад арга хэмжээ авч тайлагнасан аймаг, нийслэл дүүрэг: /өөрийн үнэлгээ/	31	17	54.8	0	0	100	100	100	0	100	0	100	100	0	100	100	0	0	100	100	0	100	0	100	
Бүлгийн дундаж				67.7	50.0	50.0	100	100	100	0.0	100	50.0	100	100	50.0	100	100	0.0	0.0	100	100	0.0	100	50.0	10	
12	Төрийн албан дахь жөндөрийн эрх тэгш байдлын баталгааг хангана: (10 дугаар зүйл)																									
1	Аймаг, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга, Засаг даргын орлогч (хүйсийн тэнцвэр):	31	5	16.1	0	0	0	100	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	
2	Дүүрэг (20), сум (25), хороо (30)-ны Засаг даргын квот хангасан аймаг нийслэл дүүрэг:	31	6	19.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
3	ЗДТГ-ын хэлтсийн дарга нарын (40%) квот хангасан аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	12	38.7	0	100	100	0	100	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	0	100	100	100	
4	Нийт албан хаагчийн квот (40%) хангасан аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	15	48.4	100	100	0	100	100	0	0	0	100	100	0	100	0	100	100	0	100	100	100	100	100	
5	Хороо, зөвлөл, комиссын бүрэлдэхүүний квот (40%) хангасан аймаг, нийслэл, дүүрэг	31	4	12.9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0	

Бүлгийн дундаж			27.1	20.0	40.0	20.0	40.0	40.0	40.0	0.0	40.0	0.0	60.0	20.0	0.0	40.0	0.0	20.0	20.0	40.0	0.0	40.0	40.0	60.0	
13	Нэг хүнд ногдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүний өсөлт, бүс, аймаг, нийслэлээр	31	22	71.0	0	100	100	0	100	0	100	0	0	0	0	100	100	100	0	100	100	100	100	100	0
14	Эмэгтэйчүүдийн ажиллах хүчний оролцооны түвшний өсөлт	31	17	54.8	0	100	0	0	100	100	100	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	0
НЗБ-ын ерөнхий үнэлгээ				55.3	46.2	69.4	60.8	56.2	60.5	25.9	64.2	42.4	62.7	52.1	45.4	58.7	69.4	34.1	33.5	58.7	72.7	36.1	74.0	52.8	54.7

ЖЕҮДЭРИЙН ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ АЖЛЫН АЛБА

**Хавсралт 2.** Нутгийн захиргааны байгууллагын хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилт, нийслэл, дүүргээр (2024 оны жилийн эцсийн байдлаар)

№	Шалгуур үзүүлэлт	Хяналтын тоо	Аймаг, нийслэл, дүүргийн хүрсэн	Аймаг, нийслэл, дүүргийн дундаж	Нийслэл	Багануур	Багахангай	Баянгол	Баянзүрх	Налайх	Сонгинохайрхан	Сүхбаатар	Хан-Уул	Чингэлтэй	
1	Зөвлөх чиг үүрэг бүхий жендэрийн салбар хороо байгуулж, түүний бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг батлах; (19.1.4)														
1	Жендэрийн салбар хорооны бүрэлдэхүүнд ТББ-ын төлөөллийг оролцоог хангасан аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	29	93.5	100	100	100	100	100	100	100	0	100	0	
2	Жендэрийн салбар хорооны бүрэлдэхүүнд ААН - ийн төлөөллийг оролцоог хангасан аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	8	25.8	0	0	100	100	0	100	0	0	0	0	
3	Жендэрийн дэд салбар хороотой аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	24	77.4	100	0	0	100	0	100	100	0	100	0	
4	Жендэрийн мэргэжилтний албан үүргийг давхар болон бие даасан байдлаар хариуцан ажилладаг мэргэжилтэн бүхий аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	31	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
5	Жендэрийн мэргэжилтний ажлын байрны шинжилгээ хийсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	21	67.7	100	0	100	100	100	100	0	100	0	0	
6	Жендэрийн мэргэжилтний албан үүргийг хариуцсан бие даасан мэргэжилтэнтэй аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	14	45.2	100	100	0	100	0	0	0	100	0	100	
7	Жендэрийн салбар хорооны хуралдаан зохион байгуулсан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	27	87.1	100	0	100	0	100	100	100	100	100	100	
8	Жилд 2-оос дээш удаа хуралдсан жендэрийн салбар хороо:	31	15	48.4	100	0	100	0	0	100	0	100	0	100	
Бүлгийн дундаж				68.1	87.5	37.5	75.0	75.0	50.0	87.5	50.0	62.5	50.0	50.0	
2	Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангахад чиглэсэн үйл ажиллагааг төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн үндсэн дээр хэрэгжүүлж, хэрэгжилтийн явц, үр дүнгийн талаар ажилтнуудад мэдээлж байх; (11.3.1)														
1	Салбар хорооны 2024 оны төлөвлөлт ирүүлсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	23	74.2	0	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
2	Салбар хорооны 2025 оны төлөвлөлт ирүүлсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	15	48.4	100	100	100	0	0	0	0	100	0	100	
3	Эрэгтэй, эмэгтэй хүний дундаж наслалтын зөрүүг багасгах талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө (2024-2027) танилцуулах арга хэмжээний ирц, оролцоо /70- аас дээш хувьтай оролцсон эсэх/	31	29	93.5	100	100	100	0	0	100	100	100	100	100	

4	Орон нутгийн жендэрийн дэд хөтөлбөр, бодлого баталж хэрэгжүүлж буй аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	16	51.6	100	100.0	100	100	100	100	100	0	100	0
5	Орон нутгийн жендэрийн бодлогын хэрэгжилтийн явцад хэрэгжилтийн үнэлгээ хийсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	17	54.8	0	100	0	0	100	100	0	100	0	0
6	Орон нутгийн жендэрийн бодлогын хэрэгжилтийг хангах, хэрэгжилтийн үр дүнд хөндлөнгийн үнэлгээ хийсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	9	29.0	0	100	0	0	0	100	0	100	0	0
7	Орон нутгийн жендэрийн бодлого стратегийн хэрэгжилт 70-аас дээш үнэлгээ бүхий аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	11	35.5	0	0	0	0	0	100	0	100	0	0
Бүлгийн дундаж				55.3	42.9	85.7	57.1	28.6	42.9	85.7	42.9	85.7	42.9	42.9
3	Хуульд заасан тайлан мэдээлэл ирүүлэх (19.1.8, 19.1.9)													
1	Тайлан ирүүлсэн аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	25	80.6	100	100	100	0	100	100	0	100	100	100
2	Тайлан хугацаанд нь ирүүлсэн аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	16	51.6	100	100	0	0	0	0	0	100	0	0
3	Холбогдох журмын дагуу болон шалгуур үзүүлэлтийн үр дүнгээр үнэн зөв тайлагнасан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	20	64.5	0	100	100	0	100	100	0	0	100	0
4	Орон нутгийн жендэрийн бодлого болон үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд аймаг, нийслэл дүүргийн ХШҮДАГаараас үнэлгээ хийж, тайлагнасан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	17	54.8	100	100	100	0.0	100	100	0.0	100	100	0
Бүлгийн дундаж				62.9	75.0	100.0	75.0	0.0	75.0	75.0	0.0	75.0	75.0	25.0
4	Орон нутгийн өрсөлдөх чадвар, хөндлөнгийн үнэлгээ дүгнэлт													
1	Өрсөлдөх чадварын ерөнхий оноо өнгөрсөн жилээс өссөн аймаг:	21	12	57.1										
2	Засаглалын үр ашиг үзүүлэлтээр ахиц гаргасан аймаг:	21	14	66.7										
Бүлгийн дундаж				61.9										
5	Тухайн орон нутгийн хэмжээнд хүйсээр ангилсан статистикийн мэдээллийг бүрдүүлэх, жендэрийн эрх тэгш байдлын төлөв байдал, бодлогын үр нөлөөг үнэлэх; (19.1.2.)													
1	Хороо, зөвлөл, комиссын хүйсийн тэнцвэрт байдлын мэдээ ирүүлсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	15	48.4	0.0	0.0	100	0	100	0.0	0.0	0.0	100	100
2	Цахим програмд мэдээ шивсэн аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	30	96.8	100	10	100	0	100	100	100	100	100	100
3	Орон нутгийн жендэрийн статистик мэдээллийг тооцож гаргадаг аймаг, нийслэл дүүрэг (Б-ЖЭТБ-1 маягт)	31	27	87.1	100	100	100	0	100	100	100	100	100	100
Бүлгийн дундаж				77.4	66.7	66.7	100.0	0.0	100.0	66.7	66.7	66.7	100.0	100.0

6	Тухайн орон нутгийн хөгжлийн бодлого, ерөнхий төлөвлөгөө, хөтөлбөр, төсөлд жендэрийн мэдрэмжтэй болгох арга зүйг нэвтрүүлэх, тэдгээрийн төсөлд жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангасан эсэх талаар дүн шинжилгээ хийлгэж, тайланг хэлэлцэж, дүгнэлт гаргах; (19.1.1.)														
1	Орон нутгийн жендэрийн бодлогын хэрэгжилтийн явц, үр дүнг Аймаг, нийслэл, дүүргийн ИТХ-аар хэлэлцүүлдэг аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	13	41.9	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	
2	Орон нутгийн жендэрийн бодлогын хэрэгжилтийн явц, үр дүнг Аймаг, нийслэл, дүүргийн ИТХ-аар хэлэлцүүлж шийдвэр гаргуулсан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	4	12.9	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Бүлгийн дундаж			27.4	100	0	50	0	50	0	50	0	50	0	
7	Орон нутгийн бодлого, төлөвлөгөө, хөтөлбөр, төсөл зэрэг баримт бичгийн төслийг жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангасан эсэх талаар дүн шинжилгээ хийсэн үнэлгээний тайлан, зөвлөмжийн хамт Засгийн газарт өргөн мэдүүлэх; (19.1.3.)	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Бүлгийн дундаж			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
8	Төрийн байгууллагын жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангахтай холбоотой зарим чиг үүргийг олон нийтийн болон төрийн бус байгууллагаар гэрээний дагуу гүйцэтгүүлэх, үүнд шаардагдах зардлыг жил бүрийн төсөвт тусгаж батлуулах; (ЖЭТБХтХуулийн 19.1.5)														
1	Жендэрийн тэгш байдлыг хангах хүрээнд 2024 онд хөрөнгө төсөвлөсөн аймаг, нийслэл дүүрэг: (Б-ЖЭТБ-1 маягт)	31	28	90.3	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
2	Жендэрийн тэгш байдлыг хангах хүрээнд 2024 онд төсөв зарцуулсан аймаг, нийслэл дүүрэг: (Б-ЖЭТБ-1 маягт)	31	29	93.5	100	100	100	0	100	100	100	100	100	100	
3	Жендэрийн тэгш байдлыг хангах хүрээнд 2025 онд тодорхой хөрөнгө төсөвлөсөн аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	10	32.3	0	100	100	0	0	0	0	100	0	100	
	Төрийн бус байгууллагатай жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах хууль бодлогын хэрэгжилтийг дэмжих хүрээнд гэрээ байгуулж, санхүүжүүлж ажилласан байдал (гэрээ дүгнэх актаар баталгаажсан 2-оос дээш ажил үйлчилгээ)														
	Бүлгийн дундаж			72.0	66.7	100.0	100.0	33.3	66.7	66.7	66.7	100.0	66.7	100.0	
9	Тухайн салбар, орон нутгийн хэмжээнд жендэрийн сургалт, гэгээрлийн ажил явуулах; 19.1.6.														
1	Жендэрийн сургагч багшийн гэрчилгээ бүхий сургагч багшаар нэг цагаас багагүй хугацаатай жендэрийн сургалт зохион байгуулсан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	30	96.8	100	100	100	0	100	100	100	100	100	100	
2	Сургалтад удирдах ажилтнуудыг оролцуулсан аймаг, нийслэл дүүрэг: (Б-ЖЭТБ-1 маягт) :	31	3	96.8	100	100	100	0	100	100	100	100	100	100	

3	Удирдах албан тушаалтны жендэрийн цахим сургалтад салбар хорооны гишүүдийн 60 -аас дээш хувь хамрагдсан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	10	32.3	0	0	0	0	0	100	0	0	100	0	
4	Жендэрийн сургалт гэгээрлийн үйл ажиллагаа явуулах анхан шатны сургагч багшаар бэлтгэгдсэн сургагч багштай аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	22	71.0	10	0	100	0	100	0	100	100	100	100	
Бүлгийн дундаж				74.2	75.0	50.0	75.0	0.0	75.0	75.0	75.0	75.0	100.0	75.0	
10	Ажил эрхлэлт, хөдөлмөрийн харилцаанд дарамт, хүчирхийлэл, бэлгийн дарамтаас урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, гарсан гомдлыг шийдвэрлэх журмыг хөдөлмөрийн дотоод хэм хэмжээнд тусгах арга хэмжээг тухайн салбар, орон нутгийн онцлог, шаардлагад нийцүүлэн зохион байгуулах, ажил эрхлэлт, хөдөлмөрийн харилцаанд дарамт, хүчирхийлэл, бэлгийн дарамтаас ангид орчин бүрдүүлэхэд чиглэсэн сургалт, давтан сургалтын хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх, үр дүнг нээлттэй мэдээлэх. (19.1.7)														
1	Ажлын байрны бэлгийн дарамтын талаар гомдол мэдээлэл хүлээн авах тогтолцоог бий болгосон, хөдөлмөрийн дотоод журамд энэ талаар тусгасан аймаг, нийслэл дүүрэг /өөрийн үнэлгээ/	31	20	64.5	0	0	100	0	100	100	100	0	100	100	
2	Хөдөлмөрийн хяналтын хүрээнд орон нутгийн байгууллагуудын хөдөлмөрийн дотоод журамд контент шинжилгээ хийж, зөвлөмж хүргүүлж ажилласан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	4	12.9	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	
3	ЖСХ-тэй тэмцэх 16 хоногийн аян хөдөлгөөнд нэгдэж, тайлагнасан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	27	87.1	100	100	0	100	100	100	100	100	100	100	
Бүлгийн дундаж				54.8	33.3	66.7	33.3	33.3	66.7	66.7	66.7	33.3	66.7	66.7	
11	Ажил олгогч хөдөлмөр эрхлэлтийн бодлого, хөдөлмөрийн харилцааг жендэрийн ялгаварлан гадуурхалтаас ангид байлгах, ажлын байранд жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах талаар ЖЭТБХтХуульд заасан ажил олгогчийн үүргийн хэрэгжилтийг хангана. (11.3) Хамтын гэрээ, хамтын хэлэлцээрийн мэдээлэл тайлагналт														
Жич: Энэ үзүүлэлтийг салбарын төр, төрийн бус, хувийн хэвшлийн байгууллагын түвшинд холбогдох байгууллагад гомдол мэдээлэл ирсэн эсэх байдлаар үнэлнэ. Цаашид энэ шалгуурыг хөндлөнгийн асуулга судалгаагаар үнэлэх арга хэмжээ авах шаардлагатай.															
1	ЖЭТБХтХуулийн 6.5 дахь хэсэг болон 7 дугаар зүйлд зааснаас бусад тохиолдолд ажлын байрны сул орон тооны зар мэдээнд хүйсийг онцлон дурдахгүй, эсхүл аль нэг хүйсийг давуу гэж үзсэн агуулгыг тусгахгүй байх; 11.3.2. заалтын хэрэгжилтийг хангаж буй аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	25	80.6	100	100	100	0	100	100	0	100	100	100	
2	Жендэрийн мэдрэмжтэй ажлын байрны бодлого хэрэгжүүлэх хүрээнд цэцэрлэг, хүүхдийн өрөө, хүүхдийн булан болон бусад арга хэмжээ авч тайлагнасан аймаг, нийслэл дүүрэг:	31	17	54.8	0.0	100	100	100	0	0	0	0	100	100	
Бүлгийн дундаж				67.7	50.0	100.0	100.0	50.0	50.0	50.0	0.0	50.0	100.0	100.0	
12	Төрийн албан дахь жендэрийн эрх тэгш байдлын баталгааг хангана: (10 дугаар зүйл)														
1	Аймаг, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга, Засаг даргын орлогч (хүйсийн тэнцвэр):	3	5	16.1	0	0	100	0	0	0	0	100	0	0	

2	Дүүрэг (20), сум (25), хороо (30)-ны Засаг даргын квот хангасан аймаг нийслэл дүүрэг:	31	6	19.4	0	0	100	0	0	100	100	100	100	100	
3	ЗДТГ-ын хэлтсийн дарга нарын (40%) квот хангасан аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	12	38.7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100	
4	Нийт албан хаагчийн квот (40%) хангасан аймаг, нийслэл, дүүрэг:	31	15	48.4	100	0	0	0	100	0	0	0	0	0	
5	Хороо, зөвлөл, комиссын бүрэлдэхүүний квот (40%) хангасан аймаг, нийслэл, дүүрэг	31	4	12.9	0	0	0	0	100	0	0	0	0	100	
	Бүлгийн дундаж			27.1	20		40		40	2	20	4	20	60	
13	Нэг хүнд ногдох дотоодын нийт бүтээгдэхүүн, бүс, аймаг, нийслэлээр	31	22	71.0	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
14	Эмэгтэйчүүдийн ажиллах хүчний оролцооны түвшний өсөлт	31	17	54.8	100	100	100	100	100	0	100	100	100	100	
<b>НЗБ-ын хуулиар хүлээсэн чиг үүргийн хэрэгжилтийн ерөнхий үнэлгээ</b>					55.3	62.8	62.0	69.7	32.3	62.8	53.3	49.1	60.6	67.0	63.0

#### ЖЕҮДЭРИЙН ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ АЖЛЫН АЛБА

### Хавсралт 3. Хүйсийн тэнцвэрт байдлын мэдээ (аймаг, нийслэл)

#### ХҮЙСИЙН ТЭНЦВЭРТ БАЙДЛЫН ТАЙЛАН (АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ, СУМ)

/2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар/

№	Аймаг, нийслэл	Нийт албан хаагч	эрэгтэй	эмэгтэй	Засаг дарга		Засаг даргын орлогч		ЗДТГ-ын дарга		Хэлтэс албаны дарга		Сумын Засаг дарга		Сумын ЗД-ын орлогч		Сумын ЗДТГ-ын дарга	
					Эрэгтэй	Эмэгтэй	эрэгтэй	Эмэгтэй	эрэгтэй	эмэгтэй	эрэгтэй	эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Эрэгтэй	Эмэгтэй
0	Нийслэл	258	106	152	1	0	2	0	1	0	11	3						
1	Архангай	76	42	34	1	0	1	0	1	0	4	2	19	0	19	0	11	8
2	Баянхонгор	93	36	57	1	0	1	0	0	1	4	3	18	2	20	0	9	11
3	Баян-өлгий	128	64	64	1	0	1	0	1	0	3	4	11	2	10	3	11	2
4	Булган	82	36	46	1	0	0	1	1	0	4	1	15	2	14	1	11	6
5	Говь-Алтай	65	27	38	1	0	2	0	1	0	4	3	18	0	13	6	6	11
6	Говьсүмбэр	52	24	28	1	0	1	0	1	0	4	4	3	0	2	1	1	2
7	Дархан-уул	52	17	35	1	0	1	0	1	0	4	2	4	0	2	1	1	3
8	Дорнод	95	37	58	1	0	1	0	1	0	1	5	12	2	14	0	3	11
9	Дорноговь	72	28	44	1	0	0	1	1	0	3	4	13	1	11	3	4	10
10	Дундговь	68	32	36	1	0	1	0	1	0	3	3	13	2	10	5	3	12
11	Завхан	84	38	46	1	0	1	0	1	0	4	1	20	3	22	2	12	12
12	Орхон	68	24	44	1	0	1	0	1	0	5	1	2	0	2	0	1	1
13	Өвөрхангай	84	35	49	1	0	1	0	1	0	3	4	16	3	14	4	9	10
14	Өмнөговь																	
15	Сэл.																	
16	Сүхбаатар	57	22	35	1	0	1	0	1	0	3	4	11	2	10	2	7	6
17	Сэлэнгэ	97	44	53	1	0	1	0	0	1	3	2	17	0	11	6	6	12
18	Төв	97	42	55	1	0	1	0	1	0	4	4	23	4	20	7	7	20
19	Хөвд	92	38	54	1	0	2	0	1	0	6	1	16	1	16	1	9	8
20	Хөвсгөл	89	41	48	1	0	1	0	1	0	4	3	23	1	19	4	15	8
21	Хэнтий	67	34	33	1	0	0	1	1	0	3	3	16	2	13	5	7	10
		1776	767	1009	20	0	20	3	18	2	80	57	270	27	242	51	133	163

Тайлан хягасан

Мэдээ гаргасан

*Н.У.Т.А. Бүрэл*  
/Албан тушаал/  
*А.О.О.О.О.О.*  
/Албан тушаал/

*М. Дамбаев*  
/Нэр/  
*В. Ууг*  
/Нэр/  
*В. Ууг*  
/Гарын үсэг/

**Хавсралт 4. Хүйсийн тэнцвэрт байдлын мэдээ (дүүрэг)**

**ХҮЙСИЙН ТЭНЦВЭРТ БАЙДЛЫН ТАЙЛАН /ДҮҮРЭГ, ХОРООД/**

/2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар/

№	Дүүрэг	Нийт албан хаагч	эрэгтэй	эмэгтэй	Засаг дарга		Засаг даргын орлогч		ЗДТГ-ын дарга		Хэлтэс албаны дарга		Хорооны Засаг дарга	
					Эрэгтэй	Эмэгтэй	эрэгтэй	Эмэгтэй	эрэгтэй	эмэгтэй	эрэгтэй	эмэгтэй	эрэгтэй	эмэгтэй
1	Багахангай	47	16	31	1	0	0	1	1	0	1	3	1	1
2	Багануур	72	26	46	1	0	1	0	1	0	0	5	1	4
3	Баянгол													
4	БЗД	122	60	62	1	0	1	0	1	0	8	2	32	11
5	Налайх	68	19	49	1	0	1	0	1	0	1	5	4	4
6	СХД	125	41	84	1	0	1	0	1	0	5	9	21	22
7	Сүхбаатар	79	31	48	1	0	0	1	1	0	3	7	10	10
8	Хан-уул	75	22	53	1	0	2	0	0	1	2	6	11	11
9	Чингэлтэй	78	21	57	1	0	1	0	1	0	6	4	13	11
		666	236	430	8	0	7	2	7	1	26	41	93	74

Тайлан хянасан:

*К.У. А.А. Дорги*  
/Албан тушаал/

Мэдээ гаргасан:

*А.Н.С. Ивэршигтэн*  
/Албан тушаал/

/Нэр/

*Б.Увсг Аюул*  
/Нэр/

/Гарын үсэг/

*Б.Увсг Аюул*  
/Гарын үсэг/



### Хавсралт 5. Нутгийн захиргааны байгууллагаас жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах талаар авч хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагааны тайлан (аймаг, нийслэл, нийслэлийн дүүрэг)

Тайлант он: 2024

НУТГИЙН ЗАХИРГААНЫ БАЙГУУЛЛАГААС ЖЕНДЭРИЙН ЭРХ ТЭГШ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ТАЛААР АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Аймаг	Жендэрийн салбар хороо байгуулсан эсэх	Сум, хороонд жендэрийн дэд салбар хороо, ажлын хэргэтгэй эсэх	Жендэрийн салбар хороодын гишүүдийн тоо	Салбар хорооны хуралдааны тоо			Жендэрийн мэргэжилтний тоо			Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах орон нутгийн дэд хөтөлбөртэй эсэх	Жендэрийн статистик мэдээлэл гаргадаг эсэх	Жендэрийн талаар сургалт зохион байгуулсан эсэх	Жендэрийн талаар хийсэн сургалтын тоо	Сургалтад оролцогч байгууллага				
				Эрэгтэй	Эмэгтэй	Нийт	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Нийт					Эрэгтэй	Эмэгтэй	Нийт		
Улсын дүн	31	346	623	252	271	47	38	9	30	6	24	13	27	28	636	1503	1060	162
Баруун бүс	5	64	78	42	36	8	5	3	5	2	3	1	5	5	42	159	140	10
Баян-Өлгий	1	13	10	4	6	1	0	1	1	0	1	0	1	1	10	52	50	2
Говь-Алтай	1	18	17	9	8	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1
Завхан	1	7	17	11	6	1	1	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1
Увс	1	14	17	8	9	3	2	1	1	1	0	0	1	1	3	60	48	6
Ховд	1	2	17	7	10	2	1	1	1	0	1	0	1	1	13	14	10	2
Хангайн бүс	6	73	120	55	65	12	11	1	6	0	6	2	4	5	59	155	127	24
Архангай	1	17	22	11	11	0	0	0	1	0	1	0	1	1	2	2	1	1
Баянхонгор	1	20	23	6	17	4	4	0	1	1	1	0	1	1	6	68	50	16
Булган	1	2	19	8	11	2	2	0	1	0	1	0	1	1	4	17	12	2
Өрхон	1	6	15	10	5	2	1	1	1	0	1	0	0	1	23	32	28	4
Өвөрхангай	1	12	18	8	10	3	3	0	1	0	1	0	0	0	9	21	19	2
Хөвсгөл	1	22	23	12	11	1	1	0	1	0	1	1	1	1	11	15	15	0
Төвийн бүс	7	80	120	57	63	8	6	2	7	2	5	2	6	6	71	455	261	92
Говьсүмбэр	1	0	17	7	10	0	0	0	1	0	1	0	1	1	3	80	50	15
Дархан-Уул	1	2	17	12	5	1	1	0	1	0	1	0	1	1	11	193	40	69
Дорноговь	1	9	16	7	9	1	1	1	1	1	0	0	1	1	8	25	25	0
Дундговь	1	14	17	7	10	1	1	0	1	0	1	1	1	1	3	77	77	0
Өмнөговь	1	15	11	2	9	1	1	0	1	1	0	0	1	1	5	38	30	5
Сэлэнгэ	1	16	19	12	7	2	1	1	1	0	1	0	1	1	2	33	30	3
Төв	1	24	23	10	13	2	2	0	1	0	1	0	1	1	6	9	9	0
Зүүн бүс	3	28	62	29	33	4	4	0	3	2	1	2	3	3	119	111	86	19
Дорнод	1	1	20	9	11	1	1	0	1	0	1	1	1	1	50	42	17	19
Сүхбаатар	1	13	21	11	10	2	2	0	1	1	0	0	1	1	6	8	8	0
Хэнтий	1	14	21	9	12	1	1	0	1	1	0	1	1	1	61	61	61	0
Улаанбаатарын бүс	10	111	143	69	74	15	12	3	9	0	9	6	9	9	345	623	446	17
Улаанбаатар	1	1	16	11	5	2	1	1	1	0	1	0	1	1	51	42	20	5
Баянхонгор	1	0	14	6	8	0	0	0	1	0	1	1	1	1	47	95	45	2
Баянхонгор	1	0	23	6	17	3	1	2	1	0	1	1	1	1	3	23	18	2
Малаял	1	8	19	10	9	2	2	0	1	0	1	0	1	1	0	40	40	0
Сүхбаатарын бүс	1	43	19	6	10	1	1	0	1	0	1	0	1	1	44	118	118	0
Сүхбаатар	1	0	17	8	9	2	2	0	1	0	1	0	1	1	8	26	18	2
Хэнтий	1	25	7	3	4	1	1	0	1	0	1	0	1	1	176	226	135	5
Нийслэл	1	0	10	0	5	3	3	0	1	0	1	0	1	1	4	4	3	1
Баянзүрх	1	0	15	0	3	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	43	43	0

Тайлан хийгчид

Мэдээлэгчид

*ННТ АА Зорги*  
/Албан тушаалт/

*МНСХ ИСР/ИМН*  
/Албан тушаалт/

*Б.Увс*  
/Албан тушаалт/

*М.Баатар*  
/Албан тушаалт/



## **Ашигласан материал**

### **Нэг. Хууль тогтоомж**

1. Монгол Улсын Үндсэн хууль, 1992
2. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль, 2011
3. Боловсролын ерөнхий хууль (шинэчилсэн найруулга), 2023
4. Төрийн хэмнэлтийн тухай, 2022
5. Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай /шинэчилсэн найруулга/, 2022
6. Хууль зүйн туслалцааны тухай /шинэчилсэн найруулга/, 2022
7. Шүүх шинжилгээний тухай /шинэчилсэн найруулга/, 2022
8. Хөдөлмөрийн тухай /шинэчилсэн найруулга/, 2021
9. Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай /шинэчилсэн найруулга/, 2021
10. Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай /шинэчилсэн найруулга/, 2021
11. Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний тухай хууль, 2023
12. Алсын хараа-2050 Монгол Улсын хөгжлийн урт хугацааны бодлого
13. Эрүүл мэндээ хамгаалж, эдийн засгаа сэргээх 10 (арван) их наядын цогц төлөвлөгөө (2021-2027)
14. “Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах салбар дундын стратеги төлөвлөгөө (2022-2031) батлах тухай” ЖҮХ-ны тогтоол, 2022
15. “Жендэрийн мэдрэмжтэй ажлын байрны бодлого (2022-2031) батлах тухай” Хөдөлмөр, нийгмийн түншлэлийн гурван талт үндэсний хорооны тогтоол, 2022
16. Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр

### **Хоёр. Аргачлал, заавар, зөвлөмж**

17. Хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судлах аргачлал, 2016
18. Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлал, 2016
19. Хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх аргачлал, 2016
20. Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх аргачлал, 2016
21. Хууль тогтоомжийн жендэрийн үнэлгээ хийх аргачлал, ЖҮХ, 2019
22. Салбарын жендэрийн бодлогын хэрэгжилтэд оролцооны хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх аргачлал, ЖҮХ, 2020
23. Орон нутгийн жендэрийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд оролцооны хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх аргачлал, ЖҮХ, 2020
24. Төрийн захиргааны төв болон нутгийн захиргааны байгууллагуудын жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагааны хэрэгжилт, үр дүнгийн цахим тайлангийн маягт, бөглөх заавар удирдамж, Үндэсний статистикийн хороо, ЖҮХ, 2021
25. Нутгийн өөрөө удирдах байгууллагын бодлого үйл ажиллагаанд жендэрийн үзэл баримтлалыг нэвтрүүлэх зөвлөмж, ЖҮХ, 2021
26. Жендэрийн салбар зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмын үлгэрчилсэн загвар, ЖҮХ, 2021
27. Төрийн байгууллагын хөдөлмөрийн дотоод журамд ажлын байранд бэлгийн дарамтаас урьдчилан сэргийлэх, гарсан гомдлыг шийдвэрлэх хэм хэмжээг тусгуулах, бэлгийн дарамтаас ангид орчин бүрдүүлэхэд чиглэсэн үлгэрчилсэн заавар, 2021
28. Аж ахуйн нэгж байгууллагын хөдөлмөрийн дотоод журамд ажлын байранд бэлгийн дарамтаас урьдчилан сэргийлэх, гарсан гомдлыг шийдвэрлэх хэм хэмжээг тусгуулах, бэлгийн дарамтаас ангид орчин бүрдүүлэхэд чиглэсэн үлгэрчилсэн заавар, 2021
29. Аймаг, нийслэл, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Төлөөлөгчдийн жилийн мэдээг хүлээн авах маягт, бөглөх заавар, Үндэсний статистикийн хороо, 2022
30. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг боловсруулах журам, 2022
31. Ижил үнэлэмжтэй ажил үүрэг гүйцэтгэж байгаа ажилтны цалин хөлсний хэмжээ адил байх зарчмыг хэрэгжүүлэх аргачлал, 2022
32. “Зөвшөөрөл олгох тухай” Төрийн албаны зөвлөлийн 2023 оны 341 дүгээр тогтоол
33. “Ажиллагчдын ажлын орчин нөхцлийн жендэрийн мэдрэмжийг үнэлэх тоон болон чанарын багц шалгуур үзүүлэлт”, “Ажлын байрны шалгах хуудас”, 2024
34. Хяналт-шинжилгээ хийх журам, 2025

35. Үнэлгээ хийх журам, 2025
36. Байгууллагын үйл ажиллагаа, үр дүнг үнэлж дүгнэх журам, 2025

### Гурав. Судалгаа тайлан

1. ЖҮХ-ны тайлан, 2021, 2022, 2023, 2024
2. ЖҮХ-ны Ажлын албаны тайлан, 2021, 2022, 2023, 2024
3. Жендэрийн салбар зөвлөлүүдийн тайлан, 2021, 2022, 2023, 2024
4. Жендэр салбар хороодын тайлан, 2021, 2022, 2023, 2024
5. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын Төлөөлөгчдийн хүйсийн тэнцвэрт байдлын мэдээ, 2021, 2022, 2023, 2024
6. Жендэрийн зөрүүтэй байдлын үзүүлэлт, тайлан, Дэлхийн эдийн засгийн форум, 2023, 2024
7. Монгол эмэгтэй, эрэгтэй хүний дундаж наслалтын зөрүүтэй байдалд нөлөөлж буй хүчин зүйлсийг тодорхойлох чанарын судалгаа, Дэлхийн банк, 2020
8. Монгол Улсын Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээ, (Эм Эм Си Жи ХХК, 2021)
9. Эрэгтэй, эмэгтэй залуу малчдын амьдрал ахуй дахь жендэрийн дүн шинжилгээ, ЖҮХ, 2021
10. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөр (2017-2021)-ийн хэрэгжилтийн хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ, (Эм Эм Си Жи ХХК, 2022)
11. Цаг ашиглалтын судалгаа, Үндэсний статистикийн хороо, ЖҮХ, 2023
12. И-Монгол системийн сэтгэл ханамжийн судалгаа, Эм Эм Си Жи ХХК, 2023
13. Дэлхийн банк, Монгол Улсын жендэрийн нөхцөл байдлын үнэлгээ, 2024
14. Цагдаагийн байгууллагын хэмжээнд 2024 онд бүртгэгдсэн гэмт хэрэг, ЦЕГ-ын мэдээ, 2025
15. Нүүрс төрөгч багатай хөгжил чиглэсэн нийгмийн тогтвортой шилжилтийн судалгаа, Дэлхийн банк, Хараат бус судалгааны хүрээлэн, 2025
16. Эмэгтэйчүүд, бизнес, хууль эрхзүйн үзүүлэлтийн тайлан, Дэлхийн банк, 2023, 2024
17. Тогтвортой хөгжлийн зорилгын Үндэсний Сайн Дурын Илтгэл, (Монгол Улс, 2023)
18. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах үйл ажиллагааны хэрэгжилт, үр дүнгийн Засгийн газрын тайлан, 2023
19. Монгол Улс: Аймгуудын өрсөлдөх чадварын тайлан, 2023
20. И-Монголия цахим системийн хэрэглэгчийн сэтгэл ханамжийн судалгаа, (Эм Эм Си Жи ХХК, 2023)
21. Эрэгтэй, эмэгтэй хүний дундаж наслалтын зөрүүг багасгах талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө (2020-2022) -ний хэрэгжилтийн тайлан, 2023
22. Жендэрийн зөрүүтэй байдлын үзүүлэлт, тайлан (Дэлхийн эдийн засгийн форум, 2024)
23. Эмэгтэйчүүд, бизнес, хууль эрхзүйн үзүүлэлтийн тайлан (Дэлхийн банк, 2023)
24. Монгол улсын жендэрийн үнэлгээ /төсөл/, Дэлхийн банк, 2024
25. Булган аймгийн жендэрийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, Булган аймгийн ТББ-ын нэгдэл сүлжээ байгууллага-Гэрэлт ирээдүй оршихуй ТББ, 2021
26. Дархан-Уул аймгийн жендэрийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, Дархан-Уул аймгийн ТББ-ын сүлжээ байгууллага, 2021
27. Дорнод аймгийн жендэрийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, Дорнод аймгийн ЛЭОС ТББ-ын сүлжээ, 2021
28. Өмнөговь аймгийн жендэрийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, Өмнөговь аймгийн ТББ-ын сүлжээ, 2021
29. Ховд аймгийн жендэрийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, Ховд аймгийн ТББ-ын сүлжээ, 2021
30. Багануур дүүргийн жендэрийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, Багануур дүүргийн ЛЭОС ТББ-ын сүлжээ, 2021
31. Налайх дүүргийн жендэрийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явцын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, Орон нутгийн хөгжлийн бодлогын судлалын төв, 2023
32. Сүхбаатар дүүргийн жендэрийн дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тайлан, Худалдаа Үйлдвэрлэлийн Их Сургуулийн судалгааны баг, IRIM, 2021

-o-o-o-